

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Sermones "Dormi secure" de tempore

Johannes <de Werdena>

[Reutlingen], um 1483

[Sermones LXI (vicesima post trinitatis) - LXX]

[urn:nbn:de:bsz:31-311751](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-311751)

I. Sermo.

Venite filij benedicti patris mei pe-
pate regnū. 7 sic patz tercū. Quarto
dico qui vult esse fili⁹ dei dilectus vt
sibi valeat dicere. Fili mi remittuntur
tibi pctā tua debz in necessitate ad de-
um tanqz ad patrē recurrere suū auxi-
lium inuocare. Cū videm⁹ qd fili⁹ licz
offendit patrē suū naturalem cum sit
in necessitate recurrit ad prēm vtz s
antiqua lege et noua. In antiqua le-
gitimus de obsolon qd offendit patrem
suū dauid 7 tñ cum pater filium in ne-
cessitate vidit et audiuit filiū ex relati-
one tribus lanceis transfixum a ioab.
ait. Quis mihi det vt moriar p te fili
mi absolon. Ita 7 nos qzuis deū of-
fendim⁹ debem⁹ tñ in oī tribulatione
suū auxiliū inuocare. Cū dauid i ps.
Ad dñm cū tribularer clamaui et ex-
audiuit me. Itē patz in noua lege de
filio. p digo qd psumpfit oēm subam et
patrimoniu inuoluit. tandē venit in
tantā miserā vt cuperet saturari de li-
quis quas porci māducabāt 7 nō
illi dabat. 7 dixit. vadā ad prēm meū
7 dicā ei pater peccauī fac me sic vnū
de mercenarijs tuis. Et mia mor⁹ pī
sup filiū 7 dedit ei tria dona. pmo de-
dit ei pīmā stolā. pīmū anulū in manu
et calciamenta in pedib⁹ 7 fecit quui-
um Ita pater noster celestis quē mul-
tū offendim⁹ malis cogitationib⁹ ma-
lis verbis malis opib⁹ tñ in necessita-
te 7 angustia nra in qbus sum⁹ p pec-
cata possim⁹ ad prēm recurrere 7 di-
cere. Pater qui es in celis peccauī
corā te nō sum dign⁹ vocari fili⁹ tuus
sz me ad misericordiā tuā recipe 7 fac
me sicut vnū de famulis tuis. Quod
videns pater celestis dat nobis pīmā
stolam. i. grām quā amissim⁹. dat no-

Lxi.

bis anulū. i. caritatem. calciamēta in
pedibus. i. bonas affectiones. 7 facit
nobis quuiū pane celesti nos refici-
ens. 7 dat nobis verbum thematis p
allegatum. Confide fili remittuntur
tibi peccata tua.

**Dominica vicesima
Sermo. Lxi.**

Quebatur iesus principi-
bus sacerdotū phariseis et
discipulis suis. Mat. xxij
Nota iste rex multū ab hoib⁹ laudat
qd nō solū inuitat verbis ho es ad cu-
riā suā sz ec mittit vbiqz locoꝝ nūciis
vocādo ad curiā suā et illā eis aperit
oib⁹ ad intrandū libere 7 vias facit
pacificas ut nullus qui pertinet ad re-
gem potest sibi viam impedire Ita fe-
cit salomon rex sapientissim⁹ in antiq
lege ferens ceptum. ordinauī. xij. sa-
pientissimos tocus regni sup prouisi-
one de vijs regalibus vt vnusquisqz
posset pacifice ire ad curiam suam.
Ita spiritualiter fecit domin⁹ noster
iesus christus tenens sceptrum noue
legis misericordie et gracie. vt dicit
Iohannes in Apocalipsi. Ipse ē rex
regum et dominus dominātium: me-
rito laudandus super omnes gen- es
et reges. quia ipse non solum inuitat
immo curiam regni celestis aperit vi-
as fecit planas. supplicat. compellit 7
donat munera diuersa vt ad ipsum
veniamus. vt patet in euangelio. Lo-
quebatur iesus principibus sacerdo-
tum phariseis et discipulis dicens
Simile est regnum celorum homi-
ni regi qui fecit nuptias filio suo et
misit seruos suos vocare inuitatos
ad nuptias et nolebant venire.

Rex autē misit alios seruos dicens: **D**ice inuitatis. ecce prandiu meū pau-
 thauri mei et altilia mea .i. volucres
 occisi sunt et omnia parata **I**lli autē ne-
 glexerunt et abierunt. alij in villā suā
 alius ad negociationē suā. reliqui vō
 tenuerūt seruos eius et p̄tunelis affe-
 ctos occiderunt. **R**ex autē cū audisset
 iratus est. et missis exercitib⁹ suis p̄di-
 dit homicidas illos et ciuitates eorū
 succendit. **E**t tunc ait seruis suis. **Q**u-
 p̄rie quidā parate sunt. sed q̄ fuerunt
 inuitati nō fuerūt digni. **E**t ergo ad
 exitus viarū et quoscunq; inueneritis
 vocate ad nuptias. **E**t egressi sui cō-
 gregauerūt omnes quos inuenerūt
 bonos et malos. **E**t implete sunt nu-
 p̄rie discumbentiu. **I**nteruit autē rex
 vt videret discubentes et vidit ibi ho-
 minē non vestitū veste nupciali. et ait
 illi. **I**micce quō huc intrasti non hās
 vestē nupcialē. at ille obmutuit. **T**ūc
 rex dixit ministris ligatis manibus et
 pedib⁹ ei⁹ mitte eum in tenebras ex-
 teriores ibi erit fletus et stridor dē-
 um multi sunt vocati pauci vō electi
 et sic patz euangeliū. iste rex q̄ fecit cō-
 uiniū filio suo. est de⁹ pater qui p̄-
 parauit nobis cōuiniū eterne vite. et
 misit nuncios. p̄. nos scz sanctos p̄ri-
 archas vocare hoiem ad celeste cōui-
 uium sed nolebant venire. **S**ecūdo mi-
 sit alios nūcios videlicet sanctos pro-
 phetas et ap̄los. illos apprehenderūt
 iudei et occiderūt. et alij neglexerūt ve-
 nire. vñ⁹ p̄ auaritiā. alius p̄ luxuriā.
 alius p̄ sup̄biam. igit rex misit princi-
 pes v. delictet titum et vespasianū qui
 obsederūt hierusalē post ascensionem
 dñi. xl. annoz et duoz ānoz decursis
 et occiderūt de iudeis vsq; ad decem

centū milia. vt inuenit in iudaico li-
 vendiderūt nonaginta milia. semper
 xxx. iudeos p̄ vno denario. et sic perdi-
 dit homicidas illos pessimos et tandē
 misit duos ap̄los ad exit⁹ viarū et om̄i
 die mittit predicatoros modernos et
 hoies ad cōuiniū xpi vocent. et tandē
 in die iudicij mittit angelos cū tuba
 vocare ad nuptias vidit ibi hoies nō
 vestitū veste nupciali .i. pessimum
 peccatorē. qui sibi in baptismo est cō-
 missa nō habet qua p̄sbyter vestit
 puerū dicit. **A**ccepe vestem candidam
 et immaculatā quā p̄feras ante tribu-
 nal xpi et illam homo maculat diuer-
 sis peccatis. **C**ū em̄ dñs videt illū ad
 iudicium dicit. vbi est vestis tua nup-
 cialis. et ille tacet quia scit se reū. tunc
 ait ministris. **P**roiecite eum in tenebras
 exteriores ibi erit fletus et stridor dē-
 tium. **E**t hec verba p̄cludit domin⁹.
Multi sunt vocati pauci vero electi
 quo ad multitudinem hominū. quia
 multi sunt pagani iudei et mali chri-
 stiani qui eijciuntur ad tenebras exte-
 riores. ergo quo ad thema **L**oqueba-
 tur iesus p̄ncipib⁹ phariseis sacerdo-
 tibus et discipulis. **L**oquebatur dñs
 quattuor generib⁹ hoim. **P**rimo ig-
 norantibus vt beniuolus instructor.
Secūdo orantib⁹ vt dilectus p̄solator
Tercio penitētib⁹ vt fidelis recōsilia-
 tor. **Q**uarto induratis p̄cōrib⁹ vt
 terribilis vindicator. **P**rimo dico qd
 dñs loquit̄ ignorantib⁹ vt beniuol⁹
 informator. informās eos vt tūc secu-
 re possint stare et vestimētis virtutum
 se ornare. vt cum ip̄o ad cōuiniū eter-
 num valeant intrare. **U**nde **I**sa. ego
 dñs docens et vtiliq; loquebat̄ inter-
 dum docens iusticiā. vñ **M**ath. dicit
 o .iij

Sermo.

Amen amen dico vobis. nisi abunda-
uerit iusticia vestra plusq̄ scribar̄ et
phariseor̄ nō intrabitis in regnū ce-
lorū. 7 ille iusticia sue doctrine tenet q̄
dat deo suū ius et primo suū et sibi su-
um ius. Item aliqui loquebat̄ docēs
miam. **Yn Luce.** Estote misericordes
sicut pater vester celestis misericors
ē. qui solem suū facit oriri sup bonos
7 malos. **Itē loquebat̄ docēs Joh.**
In paciētia vestra possidebitis aias
vestras. 7 q̄ hec locutus sum vobis
quia p̄sequimini de ciuitate in ciuitate.
7 cū venerit talis hora reminiscami-
q̄ ego dixi vobis. Item loquebatur
docens caritatem. **Unde Joh.** **Doc-**
est p̄ceptum meū vt diligatis inuicē
sicut dilex̄ vos. **Alii em̄ sunt qui di-**
ligunt se inuicem sed nō sicut christus
dilexit nos. ip̄e dilexit nos sed p̄pter
nos peccare noluit. et q̄a dilectio est
vestis anime. **Quam sicut vestis tegit**
turpitudinē corporis. ita dilectio te-
git peccatum et non delet vt non ap-
paret nudus coram deo electis 7 an-
gelis. **Unde sapie. puer.** Caritas ope-
rit multitudinē peccator̄. **Item cari-**
tas assimilāt vesti. q̄ sicut vestes pul-
cre reddunt hoīem amicabilem 7 pul-
crum. ita caritas animā. vnde in ps̄.
de anima habēte hāc vestē. **Institit re-**
gina in vestitu de aurato circumdata
varietate. **Itē sicut vestis p̄tegit cor-**
pus a multis incomodis. ita caritas
defendit aīam in oibus suis necessita-
tibus. **vñ d̄ p̄s.** Caritas omnia suffert
oīa sperat q̄ igit custodit hanc vestē
mundā. p̄t dici beatus. vnd̄ **Joh. in**
Apoc. Beatus qui custodit vestimē-
ta sua ne nudus ambulet. ideo dñs lo-
quebat̄ docens iusticiā paciētiam mi-
sericordiā 7 caritatē que ornant aīam

¶

quasi vestimenta pulcra corpūs. ne
dicat. **Almice** quō hnc intrasti nō hñs
vestem nupcialē. **Secdo dico q̄ dñs**
loquitur orantib⁹ vt dulcis solator
Un̄ ait aīa deuota in Jan. **Aīa mea**
liquefacta est vt dilect⁹ meus locut⁹
est mihi. **Sed nulla aīa potest audire**
talem locutionē. nisi ab oibus munda-
nis fuerit sepata et in p̄templatiōe le-
uata. **Ideo ait dñs in Osee** ducam eā
p̄ solitudinē. i. in vitam solitariam. et
ibi loquar ad cor eius. **In solitudine**
hō potest deuote orare 7 loqui cū dō
7 deus cū eo. **Ideo sancti viri tā anti-**
qui legis q̄ noue legis querebant so-
litudines. vt patz de moysē in Exod
p̄mo. **Prinsq̄ fuit in egipto dñs nō**
loquebat̄ ei. sed dū minabat gregem
ouū in interiora deserti ibi loqueba-
tur sibi dñs moyses. **Itē ille. dñe quid**
iubes. ait dñs ad eū. **Clade 7 dic va-**
raoni vt dimittat p̄lm meū. quia cla-
mat ad me 7 ego eruam eos in manu
potenti. **Et hec non loquebat̄ dñs in**
egypto sed in deserto. **Itē patz de saul**
i. **Regum.** q̄ diu fuit cū patre et m̄re
et fratrib⁹ in patria sua nō fuit vnct⁹
in regem. sed qñ saul fuit in deserto q̄
rendo affines patris sui. tūc loqueba-
tur dñs samueli vt vngeret saul in re-
gem. 7 locutus est ei dīcs. **Modo in**
siliet in te spirit⁹ dñi et mutaberis in
virū aliū. et hec facta sunt in deserto.
Item patz. iiii. Regū. **De helya q̄ am-**
bulabat p̄ desertum. xl. dieb⁹ ad mon-
tem oreb. et ibi loquebatur dñs cum
eo sicut homo homini. **Item patz cū**
sanctis noue legis videlicet **Joh. ba-**
ptista. qui meruit audire videre 7 lo-
qui cum dño in deserto. 7 sp̄m sanctū
qñ super ripam stabat iordanis. **Itē**
beatus anthonius qñ dñs stabat in

Sermo.

gere. et vidit eum in deserto. **Beatus**
anthonius dixit. **Domine** ubi iam fui/
 sti. dixit **dominus** ad eum **Anthoni** ego era
 apud te. sed volui probare patientiam
 tuam. **Ideo** ad desertum deuote ora
 do et solitarie viuendo vadamus ut
dominus loquatur nobis et inuitet nos ad
 suum eternum iuuuui. **Tertio** dico **dominus**
 loquebat vere penitentibus sicut fidel
 pacificator. **vi** dicit **apostolus** ad **Ephes.**
Venit **dominus** loqui pacem his qui spe
 et loqui pacem his qui longe. **na** locu/
 tus est pacem his qui longe id est pec
 catoribus sed noluerunt pacem agere.
 ab his enim longe est salus dei **Unde** in
 ps. **Acquis** **dominus** pacem in populo suo.
Sic de illis qui agunt pacem. sed de
 alijs dicit. **Longe** a peccatoribus salus
 qui autem spe sunt id est iusti his loquitur
dominus pacem. **Unde** iustus ait in ps. **Au**
diam quid loquatur in me **dominus** deus
 meus ut faciam voluntatem suam. **Lo**
quitur autem **dominus** vere penitentibus tan
 quam mediator. **Unde** videmus quoniam in/
 micitie sunt inter duos tunc oportet
 quod mediator inter eos loquat pacem
 reformando. **Ita** est inter peccatores
 et deum discordia oportet igitur medi
 atorem loqui. et sic ex verisq; mittitur
 vnus ad reformandum pacem. **Ita** ex
 pre dei mittitur misericordia que **xpe**
 est. **Unde** in ps. **Misericordia** eius pro
 ueniet me. et peccator intermitte suum
 interlocutorem. et hic debet esse amara
 peritio cordis cum confessione lacrimarum
Tunc isti duo scilicet misericordia dei
 et peritio faciunt pacem. **Quod** patet
 in rege **Ezech.** in libro **ysa.** **rv.** **Egro**
 taue **ezechias** vsq; ad mortem. et do
 minus locutus ad **ysa.** ait. **Vade** et dic
 regi oportet eum mori quod me offendit

228

quod audiuit rex fleuit fletu magno
 et statim misit de misericordia et rex
 pacem fecit et isti duo fecerunt pacem
 et statim pace facta **dominus** locutus est. **Ad**
dam tibi. **rv.** annos vite tue et gauisus
 est rex. et loquebat **dominus** **marie** mag/
dalene. **Dimissa** sunt tibi peccata tua
 vade in pace. et sic patet tertium. quod do
 minus loquebat penitentibus ut paci
 ficatur. ut possit in iudicio ad suum con/
 iuuuium introducere ut largus remun
 nerator. **Quarto** dico quod **dominus** ita loq
 tur induratis peccatoribus ut terri/
 bilis vindicator. **Unde** dicit **dominus** sup
ysa. **Lacui** et semp silui paciens et p/
cens. **Nam** de multis peccatoribus ta
 cet deus ad multos annos quod non vin
 dicat et sup hoc grande peccant tato
 durius cum venerit flagellat et cruci
 at quod diu peccatores expectat et mul
 tonens occulte sibi loquitur per inspirati
 onem diuinam dimitte peccata tua quoniam
 tempus est. ut **dauid** **Audiam** quid lo
 quatur in me **dominus** meus. sed peccator sem
 per auertit aurem et obstruit quasi serpens
 surdus qui non exaudiat vocem incan
 tantium **Et** loquitur omni die per os pre
 dicantium verbum dei. nunc arguendo
 nunc supplicando nunc minando: sed
 peccator facit se surdum. **Tunc** eadem
 oportet audire loquentem in die iudicii
 quasi terribilem iudicem cum dicat. **Ite**
maledicti in ignem eternum. **De** hac
 terribili locutione dicit **Joh.** figuram in
Apo. **Vidi** in medio septem candel
 labrorum hominem silem filio hominis
 habentem gladium ex utraque parte acu
 tum de ore eius procedentem. et vox eius
 sicut vox aquarum multarum et sicut vox
 tonitruum magni. **Iste** est **xpe** qui in die
 iudicii apparebit iter candelabra aurea

Sermo

que sunt septem turbe angelorum seu
sanctorum electorum. scilicet patriarche
prophete angeli apostoli martires con-
fessores virgines et ex ore eius proce-
dit gladius acutus. i. sententia. pferet
damnationis loquens terribiliter. **Ite**
maledicti: c. Et illa vox est damnatis
ita terribilis velut vox tonitru. et
tunc peccator obmutescit. et dicit xpc
Quo tu peccator huc intrasti non ha-
bens vestem nuptiale. pice eu in te-
nebras exteriores. ergo ad thema.
Loquebatur ibi pncipibus phariseis
sacerdotibus apostolis et iudeis. **Ite**
quotidie loquitur deuote orantibus ig-
norantibus. penitentibus et induratis

Dominica duodecima
Sermo. Lxij.

Unde filius tuus viuit Joh
iij. Nota q nulla res meli-
or est omni mundo q gratia
diuina. hoc quo ad aiā. et nulla res
melior quo ad corpus q sanitas. **U**
gratia diuina facit hoīem sociū ange-
lorū fratrem xpi et suorum discipulorum vtz
in euāgelio **Mat.** **U**n xpc stetit in sy-
nagoga iudeorum docens eos. venit
vñus eorum ad eū dicens. fratres tui et
mater tua foris stant querētes tibi. lo-
qui. **R**ndit iesus. qui facit voluntatē
pātis mei ipse est frater soror et mater.
ergo nihil vtilius quo ad aiā q grā
xpi. et ergo sancti magis optauerunt
mori vita naturali q amittere gratiā
diuinā. sed quo ad corp⁹ nihil vtili⁹
q sanitas. **U**nde ait eger. **D**iuces ha-
bet nūmum sed nō habet ipm. videli-
cet quo ad sanitatē. **Q**uid valeret ho-
mini ois thesaurus mundi qn semp

Mat: 12

Lxij

esset infirmus. ideo homo exis extra
gratiam dei et semp infirmus esset re-
darguend⁹ si posset habere piūm re-
gem qui posset sibi dare grāz et posset
habere expertū medicum qui posset
sibi dare sanitatē et illū visitaret: aut
p se aut p alium. **I**deo ait dauid i ps
Multiplicasti infirmitates eorum et pos-
tea accelerauerūt. **E**t hec cognoscēs
iste regulus. ideo xpm visitauit et pro
gratia et sanitate filij xpm humiliter
exorauit. et xpc respondit verbū pal-
legatum vade filius tu⁹ viuit vtz in
euāgelio hodierno **E**rat quidā re-
gulus cui⁹ fili⁹ infirmabat in caphar-
naum: que erat ciuitas in q xpc mul-
ta miracula faciebat **H**ic cū audierat
q iesus veniret a iudea in galileam a-
bit ad eum dicens. et rogauit **D**ñe
descende et sana filium meū. **I**ncipie-
bat eīm mori dixit iesus ad eum: **N**isi si-
gna videritis nō creditis. dicit ad eū
regulus. **D**ñe descende pūsq moria-
tur filius meus. dixit ad eū dñs. **E**a-
de filius tuus viuit. **C**redidit regul⁹
sermoni dñi quē dixit ei. vade fili⁹ tu⁹
viuit. et obseruauit horā illā in corde
suo et iuit. **I**ā aut eo appinquantē ci-
uitati capharnaū a quo exiit occur-
rerūt ei serui ei⁹ dicētes q filius viue-
ret. interrogauit ab eis horā in q me-
lius habuerat. et dixerūt ei: heri quasi
hora septima reliq⁹ eū febais et reuix-
it. **L**ogitauit ergo pater. qz hec est ho-
ra in qua dixit ei iesus. **V**ade fili⁹ tu⁹
viuit et credidit ipse et. et sic patz euā-
gelij. resumendo thema. vade filius
tu⁹ viuit. **N**ota quadruplex est vita
vna est vita naturalis. scda culpe. ter-
cia gratie. quarta est glorie. **P**rima ē
vita nature de q dicit in Gen. **C**reauit

ps 118

Gen: 1

Sermo.

deus hominem de limo terre et spiravit in eo spiraculum vite: **Hec** vita est valde brevis. **vñ Job.** Homo natus de muliere brevis vivens tempe repletur multis miserijs. nam diverse sunt miserie in homie. vt paupertas. psecutio. nuditas. frigiditas. infirmitas: **vñ in ps.** Multiplicate sunt infirmitates eoz. hec vita semp est in cogitationibus. nūc tentatur homo in hac vita a mūdo. a ppria carne p avariciam. p luxuriam a dyabolo. **Idco ait Job 7.** Nilicia est vita hominis sup terram hec vita diu non potest durare. sed si eut rosa scito arefcit et aceruus euane fcit. et cito quasi lumen a vento spar gitur. et sicut pomū pulcrū a verme corrodit. et velut vapor dispergitur. **vñ de Job.** quia vetus est vita mea. hec vita hominis sepe abreviabitur. ante temp⁹ dum peccator nō sperat ppter peccata sua. **vñ in ps.** Dathan et abiron delent. aperta est terra et deglucavit dathan et abiron ante tēpus. **Item parz in Sen.** de qñqz civitatib⁹ de quib⁹ in ps. **Diuit** dominus sup sodomā et gomozram sulphur et ignē. **Itē** vita hec misera pueris sepe abreviatur ppter peccata parentū. vtz de dauid. **i. Regū.** Quia dauid peccavit contra dñm. et ait dñs ad dauid **Qu**er quem diligitis morietur p te. et de filijs sodomoz. qui nō peccaverunt et tñ cum parentib⁹ mortui sunt. hec iniqua vita misera sepe abreviat hoi ppter nimā iusticiam homis. nā interdum homo est in tanto desiderio vite eterne vt aliqz scipm sumit d hoc falso mundo: **Unde** puer. **Translat⁹** est ante tps ne malicia mutaret aiā ei⁹ qui se bene habet in hac misera vita i

Job 14

psal 15

Job 7.

psal 105

Gen 19

psal 10

Trig.

virtutib⁹ exercendo peccatis resistent do. ad hunc ait dñs. vade filius tuus vivit. **Secūda** vita est vita culpe. de q dicit apls ad Ro. **Si** fm carnem vixeritis morte morietur. **Quis** homo vivit corpore si est in peccato mortali mortuus est in aia: vñ de **Apoc.** de vita peccatoris in peccato mortali existentis. nō habes q vivis s⁹ mortu⁹ es quo ad aiā que iam deputata est ad mortem eternā. **Hec** vita peccati mortalis capit occasione a pccupiscencia oculoz ita q mors intrat in pccupiscenciam et occidit aiā. **Quod** queritur **Tercia**. **Itē** mors intrauit p fenestras nostras hec vita peccati. tal sepe causatur a voluptate et crapula. **Unde** seneca in libro de morib⁹ **Plu**res moriuntur crapula qz gladio. **Idco** premonet nos apls ad Ephe. **Noli** te inebriari vino in quo est luxuria: **Hec** vita peccati mortalis sepe causatur vt sequitur mors eterna ex avaricia. **U**i esse nihil iniqu⁹ est qz amare pecuniam. hic em qui amat vendit aiā suā dyabolo et obligat morte eterna eam. hec vita peccati mortali causatur ex invidia. vñ de **Job.** **Qui** non diligit frēm suū sed odit manet in morte. **Idco** qui hec qtuor vicia habet supradicta. videlicet pccupiscenciā oculoz. crapulam avariciā. et invidiā obligat aiā suā post hanc vitam ad eternā penam: sed qui vivit in castitate in abstinētia in pietate. in caritate manet in vitam eternam **Unde** puer. **Iusti** autē in perpetuū vivunt **Job.** **Quos** sumus translati de morte ad vitam. **Et** illic dicit dñs. vade filius tu⁹ id est aia tua vivit p grām. in futuro p gloriā. **Tercia** vita est vita grē. de q

Rom: 3. 8

Apoc: 9.

Ephe: 5.

Joan: 4.

p. v. 5.

Joan 5.

Sermo

dicit **Job. p.** Vitam et misericordiam tribuisti mihi. et visitatio gratie tue custodiuit spiritum meum. hac vita gratie vivit homo quam est sine peccato mortali. **Quoniam** enim homo nascitur portat secum venenum peccati mortalis scilicet peccati oriental sed illud expellit per baptismum et vita gratie per illius virtutem infundit et per fidem servatur. Unde dicit dominus in evangelio **Joh.** Omnis qui vidit et credit in me non morietur in eternum. hec enim vita disponit hominem ad vitam eternam. **Unde** apostolus. Stipendia peccati mors gratia autem dei vita eterna. Sicut autem peccatum mortale inducit mortem eternam ita gratia dei inducit vitam eternam. hec autem vita gratie diu erat in primitiva ecclesie. sed modo est supeditata et maculata ut in libro Danielis. viij. **Quod** arietem contra orientem in aere ventilantem qui habuit duo cornua unum excelsius reliquo. Sed venit hircus ab oriente qui maculavit arietem cum cornibus suis et ad nihilum redigit eum. Ita spiritualiter aries ovium albus fuit vita gratie desiderat ortum solis veri luminis qui est christus et divinam gratiam habens unum cornu excelsius reliquo. id est caritatem dei et proximi. unum excelsius. quia caritas dei tenet principatum. Sed venit hircus fetidus ab occidente. ubi apparet omne malum id est vita fetida et maculata que iam regnat in mundo vita gratie et mundicie maculavit ita quod iam nullum vitium apparet quod olim vitium dicebatur. Unde poeta. **Plum** quod vitium fuit est modo vitium. nunc nihil est vitium nisi habere nihil. Ideo homini exanti in vita gratie dicit dominus. vade filius tuus vivit. **Quarta** vita est vita eterna. de qua vita ait dominus **Johis** vlti.

Lxxij

Hec est vita eterna ut cognoscunt te solum deum et quem misisti iesum christum. et hanc vitam commendat **Aristoteles** in libro celi et mundi dicens. Est illic fixa sempiterna vita. sed transitoria. **Hec** est vita eterna ubi possumus deum videre facie ad faciem. ubi est sanitas sine infirmitate. requies eterna sine labore. pax sine timore. leticia sine errore. Et illa possumus acquirere per tria bona in hac vita. **Primo** per boni operis executionem ut dicit sapiens. Quid habet homo de omni labore suo nisi quod laboret et pergat post mortem illuc ubi est vita. **Secundo** possumus acquirere vitam eternam per malorum in patientia suppositionem. ille est certus quod hec mala et pueris sustinent patienter. et post hanc vitam vadat ad eternam vitam. quia deus non punit bis in eternum. **Unde** **Eccl.** vij. Sustine ad modicum tempus ut crescat in novissima vita tua. **Tercio** potest acquiri vita eterna per iusticie exhibitionem. **Unde** dicit in libro **Sa.** Justi autem imperpetuum vivunt et apud dominum est merces eorum. iustorum anime in manu dei sunt. **Beatus** **Jacobus** dicit. **Beatus** homo qui suffert tentationem et vincit in hac vita. quoniam cum probatus fuerit accipiet coronam vite. dicit ergo patienti bene operanti. vade filius tuus vivit hic per gratiam et in futuro per gloriam.

Dominica vicesima secunda. **Sermo** Lxxij.

Ateru ille rogabat dominum patientiam habere in me et omnia reddam tibi **Nath. xxij.** Unde videtur quod rō natalis dicitur unum quod

Sermo.

faciat primo suo quod ab eo desiderat
facientes in perarium opponit se rati
oni. **¶** Duo precepta fuerunt legis na
ture. scilicet declina a malo et fac bonum
ut in ps. **¶** Et due leges scripte videli
cet. **¶** Diliges dominum deum tuum et toto cor
de tuo et primum tuum sicut teipsum. **¶** In
his duobus uniuersa lex dependet et
phete. **¶** Ita ipse legiser noue legis mi
sericordie et gratie voluit duo precepta
dare. unum negatiuum aliud affirmatiuum
que includunt precepta nature et scriptu
re. **¶** Ad tibi non vis fieri alteri ne fece
ris. **¶** Si seruus domini se non considerans pre
cepta nature transgredi non declinaui a
malo. sed fecit malum. non dilexit deum et
primum non fecit primo suo quod sibi desi
derauit fieri. id est debitor factus est dei.
¶ propter hoc ait in themate. **¶** Seruus ille
rogabat dominum dei. paciam habei me et
omnia tibi reddam. **¶** Quod hoc factum sit habet
in euangelio quod sequitur. **¶** Dixit iesus
dei. suis pabola hanc. **¶** Nihil est regnum
celorum hominum qui uoluit rationem ponere cum
seruis suis. **¶** Et cum incepisset rationem po
nere oblatum est ei unum quod debebat de
cem milia talenta. **¶** Quia autem non haberet
unum redderet iussit eum uenundari et uxo
rem et filios et omnia que habebat. **¶** Et ille. pec
dens rogauit dominum dicens. **¶** Patientiam
habe in me et omnia reddam tibi. **¶** Misere
autem dominus serui illius dimisit ei omne de
bitum. **¶** Ecce quanta misericordia dominus dat
plura quam seruus petit. **¶** petit dilationem
et dominus dat solutionem. **¶** Egressus autem
seruus ille inuenit unum de seruis suis
qui debebat ei centum denarios et te
nens suffocat eum dicens. **¶** Redde quod
debes. procedens autem seruus ille. et ro
gans cum dixit. **¶** Patientiam habei me
bone socie et omnia tibi reddam. **¶** Ille autem

Lxxij

noluit sed tenens suffocauit eum et misit eum
in carceres quousque redderet. uniuersum
debitum. **¶** Videntes autem conserui
ei que fiebant tristati sunt valde. et
uenerunt et nunciauerunt domino suo omnia
que facta fuerunt. **¶** Tunc uocauit eum
dominus suus et ait illi. **¶** Serue neque omne
debitum tibi dimisi quam rogasti me. **¶** Non
ne ergo optuit et te misere conserui tui
sicut et ego tui misericors sum. **¶** Et iratus
dominus ualde tradidit eum tortoribus quo
usque redderet uniuersa debita. sic et
pater meus celestis faciet uobis si non
remiseritis uniusquisque fratri suo de
cordibus uestris. **¶** Et sic patet pabola. **¶** Ista
ergo pabola est contra illos. qui peccant
contra decem precepta dei omni die ea fran
gendo. ideo sunt debitores decem mili
um talentorum propter transgressionem de
cem preceptorum. **¶** Et ro gant dominum pro
gracia et misericordia. **¶** Sed ipsi indu
rati contra primum et nolunt primo com
pati in pena re. sed suffocant trucidant
et spoliant et inuidiose iram concitant. quod
uides dominus dicit ad unumquemque. **¶** Nonne
optuit et te dimittere primo tuo. **¶** Sed
tu non vis dimittere primo tuo. ideo
ego non faciam tibi misericordiam. sed
uolo te tradere tortoribus. id est dyabol
quousque reddas uniuersum debitum et
cludam te in carcerem eternarum pe
narum cruciando eternaliter. dominus solu
dens dicit. **¶** Pater meus celestis facit
et uobis sic si non dimiseritis primis
uestris omnem inuidiam de cordibus uestris.
ergo quo ad thema **¶** Seruus ille roga
bat dominum. **¶** Nota quod debemus esse serui
dei. quia dominus circa seruos facit quat
tuor bona. primo. puidet in cibarijs. se
cundo. ptegit in piculis. tercio dicit
eos in bonis. quarto exaltat eos in regnis.

Deus danielis et serui
Primo dico qd dominus seruis ipm deuote roganibus prouidet in cibarijs et necessarijs. unde videmus qd boni dñi semp sunt solliciti de cibarijs seruoꝝ suoꝝ. ita facit dñs. ⁊ hoc patz in antiqua lege. Legimus de ppheta Daniele seruo dei destruyente ydolu bel qui dicit dominus meus adoret solus qui creauit celum et terrā ⁊ oia que in eis sunt ppter hoc miserunt eū pagani in lacum vbi erant septem leones ⁊ non dabant eis cibaria septē diebus vt deuorarent danielē. s; daniel orabat ad dñm cui multo tempore seruiebat in virtutibus diuersis. ⁊ dominus recordat⁹ serui sui danielis et dixit ad abacuc pphetam qui habuit escam volēs in campū potare messoribus. **F**er prandium qd habes suo meo danieli qui esurit in babilone in lacu leonū. Respondit abacuc: Dñe babilonē nescio. lacum ignoro qd distabat ab illo loco centum miliaria. Tunc angelus dñi apprehendit abacuc in virtute et duxit in babilonem ante lacum. ⁊ abacuc inclinās se in lacū clamauit. daniel serue dei veni tolle prandium qd misit tibi dñs dñs tu⁹ ⁊ sic habitauit in lacu septem dies donec fuerunt pacti. postea extract⁹ fuit de lacu: Ita ostendit dñs seruo suo cibaria prestando vt nos seruian⁹ sibi fideliter ⁊ non curemus: sed omnē solitudinē in eū pnciam⁹. quia ipi est cura nostra seu d nobis vt dicit Apostolus. **I**stud idem patet de helya. de quo legimus. iij. Regū. **U**bi legim⁹ qd tāta fames erat in terra qd multi homines moriebant⁹ in fame. ⁊ helyas seruus dei magnā famem sustinuit vt peteret dñm p morte. **E**t dixit dñs ad

eum. **S**erue meus helyas vade in sa reptā sydomoꝝ qui fuerunt gentiles tu non debes fame perire. ego pcepi mulieri vidue vt te pascat. et surrexit helyas seruus dei. **C**ū appinqreret porte ciuitatis inuenit ibi mulierem pau perculam viduam. de qua dñs ei dixit. **P**ropheta dixit ad mulierē. **M**ulier qd queris. respondit ei mulier. **C**olligo mihi duo ligna vt facio mihi ⁊ filio meo tortam. ein breij vt comedamus ⁊ moriamur. Respondit propheta. **F**ac mihi prius quia esurio nimis. respondit mulier non habeo de farina nisi quantū pugillus potest capere ⁊ modicum olei in lechito. dixit **P**ropheta seruus dei. mulier crede mihi et fac mihi vt comedam. quia dominus cui seruius misit me huc et dico tibi de ore domini mei. qd nec de farina nec de oleo deficiet quādo cūq; cibaria preparabis donec dñs mittat pluuiam super terram. **E**t cibauit dominus serui suū et ancillā suam mulier em istam de modico. **I**te similiter patet in noua lege de paulo primo heremita qui primo seruauit domio multos annos in deserto. ⁊ tandem non habuit ad comedendum et dominus misit ei coruū qui omni die cibauit eū in deserto portans panem interdum carnes. **S**ed heu diuites hui⁹ mūdi habētes omnia bona peiores sunt coruis. **C**oruus pascebat virum dei cū pane et carnibus et ipsi permittūt pueros christi fame perire in hoc mūdo et audiet in die iudicij. **Q**uod vni ex minimis meis fecistis ⁊c. **I**te male dicit ⁊c. **P**auit vos diuersis cibarijs delictolis et vos seruos meos pasce re nolulistis. ⁊ sic patz primo quomō

Sermo

dominus preuidet seruis suis de ciba-
rijs sibi seruentib⁹ ⁊ ipm rogantib⁹
ergo quo ad thema Seruus ille roga-
bat dñm suū. **S**ecūdo dico qd dñs pte-
git seruos suos in piculis. **Q**uā uide-
mus quando dñi uident suos in peri-
culis subueniunt eis pro posse si sunt
boni dñi. Ita facit dñs noster qui bo-
nus est dñs sup oēs dominos. nunq̄
dereliquit seruos suos in tribulatiōi-
bus. **Q**uā ait dñs p sapientē ylay: Ser-
uus meus es tu cum transieris per a-
quam ero tecū: ⁊ cū p transieris ignē
flāma nō uiget te. **D**eus autē liberauit
seruos suos p aquā. p̄z in filijs israel
cū seruiebant dño ⁊ transire debebāt
in terrā. pmissiōis dñs aperuit mare
rubrū. ut sicco pede p̄transirēt nec ul-
lus eoz remaneret. sed pharao cū suis
suis uolens suos dī occidere demer-
sit eos in mare quasi plūbū in aq̄s ue-
hementibus. ⁊ ideo laudabant serui
dei dñm suū gratias agentes ⁊ cantā-
tes in litore hunc ps̄. **C**antem⁹ dño
glorioso ⁊ c. **E**t qd sepe suos suos libe-
rauit de igne. hoc p̄z in libro daniel
Nabuchodonosor erexit statuā aure-
am sup quam stabat ydolū puocans
oēm pplm ad ydolū ut adoraret. sed
tres serui dei scz daniel sydrach ⁊ ab-
denago dixerūt. **N**os nolum⁹ ydola
adorare. quia serui dei sum⁹. q̄ fecit ce-
lum ⁊ terrā: et iratus misit eos in ca-
minū ignis. ⁊ dñs misit angelū suū ⁊
liberauit eos de igne ⁊ cantabāt dño
di. benedictus es deus patrū nostro-
rum ⁊ c. **E**t hoc idem patz de dauid. i.
Regū **Q**ui p̄sidebat in dño ⁊ pugna-
bat p̄tra uersum et leonē in agro et cō-
tra gigantem ⁊ dñs erat cū eo ⁊ libe-
rauit eū ⁊ confortauit ⁊ uicit. et dñs

¶

231
dixit ad dauid. **Q**uis est sicut seruus
meus dauid: **E**t sic patet scdm qd dñs
seruis suis subuenit ⁊ p̄tegit in tribu-
latione. ergo et nos in tribulatiōe ro-
gemus eū utz in themate. seruus ille
rogabat eū ⁊ c. **T**ercio dico qd dñs ser-
uis suis dat dona eos ditādo q̄ sunt
dona spūs sancti oia dona t̄palia excel-
lentia. ut ip̄e ait **J**obel. v. sup seruos
⁊ ancillas meas effundā de spū meo
.i. de septē donis spūs sancti dabo eis:
dat eīm dyabolus seruis suis septem
dona mala. i. septē pctā mortalia. uidē
licet supbiam. auariciam. luxuriam. in-
uidiam. gulā. iram ⁊ accidiam. **S**ed
pius dñs seruis ⁊ ancillis suis dat se-
ptem dona uerilia cōtra hec septē do-
na nociua. **P**rimū est timor dñi p̄tra
supbiam. ut homo cogitet in corde qd
deū timeat ⁊ pctā dimittat. vñ **S**ap.
Timor dñi expellit pctm. ps̄. **I**nitiū
sapientie timor dñi ⁊ expellit supbiā.
Scdm donū boni dñi. est donū pieta-
tis p̄tra pctm inuidie. qz pietas cari-
tatiue. primū diligit. et inuidia ē p̄tra
caritatem. ideo caritas expellit. oēm
inuidiā. ⁊ talis seruus accipiens dño
caritatem pietatis diligit deū ⁊ p̄rim
Job. **D**eus caritas est et qui manet
in caritate ⁊ c. **T**ercū est donū scientie
p̄tra iram ⁊ mites non faciūt homines
iracundos. unde dicit dominus. **B**e-
ati mites. uos estis mei serui ⁊ possi-
debitis terrā. **Q**uartū donū ē d. nū
fortitudinis contra auaritiam. **E**t idō
petiuit dauid in psalmo dicens. **D**o-
mine spiritu principali confirma me
spiritu fortitudinis. confirma meum
cor. ut expellat omnē accidiam. **Q**ui-
tum donū est donū p̄siliij p̄tra auarici-
am. ita qd homo expellit oēm auariciā

Sermo.

a se et omnia facit a consilio bono / et
nunquam vadit ad consilia impiorum .
Ideo dicit **Ps.** Beatus vir qui non
abijt in consilio impiorum . et in via pec
catorum etc . hoc autem facit donum consi
lij . **Sextum** est donum intellectus contra
gulam ut homo vivat in abstinentia . nam
abstinentia est virtus que domat oia
vicia elevat mentem ad celestia et est
summa medicina corporis et anime . **Se
perit ps.** Da mihi intellectum et viam
Septimum est donum sapientie et valet
contra luxuriam ut homo caste vivat . quia
non vult dominus in suo servitio habere
luxoriosos . **Et** ideo ait propheta **Ezech**
Elevavit me deus inter celum et terram
despiciendo et celum desiderando . **Qui**
ergo hec septem dona a domino habet di
vites est in omnibus ideo patet tertium . **Rogemus**
ergo dominum pro donis spiritus sancti
Quarto quia dominus fideles servos exaltat
in regno eterno et introducit ad gau
dia : unde **Matth.** Surge serve bone
et fidelis quia in pauca fuisti fidelis su
pra multa te constituam intra in gaudium
domini tui ipsi enim servi dei sede
bunt ad mensam domini celestis . ut ipse
ait **Luce . xxij .** Ego dispono vobis sicut
disposuit michi pater meus regnum ut
edatis et bibatis super mensam meam in
regno meo . **Ad** quod dissimilis retributio
primis servorum dei et servorum dyaboli
ut dicit **Isay .** Ecce dixit dominus . servi mei
comedent et vos esurietis . servi mei letabunt
et vos tristabimini . servi mei sunt in
pulcritudine et vos in timore flagella
tis et in invidicia . servi mei laudabunt
pro exultatione vocis . et vos clama
bitis in dolore cordis . **Quoniam** potest dici
de suis istis quod regina saba dixit de ser

Lxxij

uis salomonis . **Regum . ij .** Regina sa
ba audiens gloriam salomonis et ve
niens videre et sedens in mensa vi
dens salomonem in tanta gloria om
nia ante ordinata et suos ita vestitos
in aureis vestibus dixit **Domine** beati sunt
servi tui . ita potest dici de christo . **Lum**
enim audit regina saba . i . ecclesia de re
ge salomone . i . christo et de servis eius . i .
angelis et electis et ita viderit in celo
sicut audit hic predicare . potest bene
dicere ammirando gloriam **Beati** sunt
servi tui domine ergo quo ad thema
Servus ille rogabat dominum . ita nos ro
gemus dominum ut nos pascat et liberet
ut nobis dona tribuat et ad gloriam
perducatur .

Dominica vicesimatercia
Sermo . Lxxij .

Quius est ymago et super /
scriptio **Matth . xxij .** **Nota**
quod propter peccatum primorum
parentum scilicet adae et eve magnus
defectus humano generi est relictus
ita quod mali semper invident bonis ut
patet de lucifero qui propter invidiam
in paradiso decepit genus humanum
ea de causa quod homo creatus fuit ut
impleret et possideret locum suum in
celo . **Item** patet de cayn et abel . quia abel
optimam ovem obtulit deo : cayn ve
ro vilissimam . dominus respexit ad
munera abel et non ad cayn . et ideo
invidit fratri suo occidens eum . **Item**
patet de ioseph qui fuit iustus et accu
savit fratres de crimine pessimo . ideo
adorant eum nec poterant ei quicquam
pacifice loqui . **Item** patet de saul et
dauid . eo quod **Dauid** occidit goliath

Sermo

gigantem fortissimum. et liberauit populum dei. Ideo populus laudabit eum plus q̄ saul cantantes. saul percussit mille. et dauid decem milia propter quod obiit eum saul volens eum occidere: sed tñ bonis est magnū meritum qñ sustinent patienter. malorum persecutiones. quod patet in predictis. Nam parentes nostri decepti a dyabolo redempti sunt a christo filio dei et in locum lucifero paratum collocati. cayn condemnatus et abel in mūdo sanctus et in celo honoratus. ioseph venditus et in regno egiptiorum super omnes eleuatus. dauid patienter sustinuit. Ideo saul de regno positus et dauid regnum obtinuit. Voluit ergo christus luciferum noue legis relinquere exemplum: vt malozū persecutiones patienter sustineamus vt patet in euangelio. quia iudei multociens inierunt consiliū vt caperent eum in sermone sed non poterant. ideo mō acceperūt ad eos seruos herodis qui fuerūt pagani qui non contempbantur iudeis. sed tamen transgressi sunt legem vt caperent eum in sermone. sicut aqua vadens in motu suo. qñ nimia est excedit meatum. et si in vna parte obstruitur. querit aliam partem ita malitia iudeoz. quomodo hoc factū sit patet in euangelio quo sequitur. **A**beuntes pharisei inierunt consiliū vt caperent iesum in sermone. et mittunt ei discipulos suos cum gerodiamis dicentes. Magister scimus qz veritates et mandata dei in veritate doces et nō est tibi cura de aliquo. Non enim respicis psonam hominum. dic ergo nobis quid tibi videt. licet cesar sum dare cesari an nō: **R**ognita iesus

Arriij.

nequicia eoz. ait. **M**ostendite mibi nūmisma census. **E**t illi obtulerūt ei denarium habentē imaginem impatoris. et ait illis iesus. **Q**ui est hec imago et superscriptio. dicit e. cesaris. tūc ait illis. **R**eddate ergo que sunt cesaris cesari. et que sunt dei deo. et sic nō poterant eū capere. qz illi herodiani fuerūt serui herodis regis qui fuit ex parte impatoris ibidem. sic subtiliter respondit. nec phibuit nec admisit. qsi diceret. **S**i tenemini de iure aliquod tributum cesari. ex quo est in suo dominio det ei. **E**t qd de iure tenemini deo de obseruantia mandatorū suoz reddite et sic patet euangelū: Ergo quo ad thema. **Q**uius est imago et superscriptio hec. **E**t hoc nota qz quadruplex scriptura scripta est sup imagines. **P**rima scriptura scripta est sup imaginem redemptoris. **S**ecunda scriptura scripta est sup imaginem peccatoris. **T**ercia scriptura scripta est sup imaginem vani hominis. **Q**uarta scriptura scripta est sup imaginem leticie et eternalis atqz sempiterni decoris. **P**rima scriptura scripta est sup imaginē nostri redemptoris. **C**ū legitur in euangelio. **S**cripsit sup eū pilatus. **I**esus nazarenus rex iudeoz. qsi diceret. iudei nullā causam habuerūt sup eum ego erā iudeus ipi. nisi qz dixisse ipm asserunt se regem iudeoz esse. et hec superscriptio est nobis ad honore. iudeis vō in cōsiliōem veniant ergo layci et legāt hanc scriptiōem et praeciant ei q̄ p eis sustinuit et qz imago xpi laycis pendit ut ad ecclesiam et iuxta vias vt tanqz in libro legāt et discant paciētiā castitatē et humilitatē mansuetudinē pietatē et misericordiā

Sermo. 1

Clerici autem literati legant hanc scrip-
 turam omni die in libris. de hac scri-
 ptura dicit in libro **Ezech. ij. ca.** expan-
 dit scripturam coram me et hec scriptu-
 ra erat lamentationes carmen et ve. et
 est sensus tria sunt in hac scriptura in-
 telligenda. **Primum** est quare ibi scri-
 ptum fuit lamentationes. Certe hoc est
 ea de causa quod nos peccavimus et ille
 nihil malefecit nec inuentus est dolus
 in ore eius. et tamen propter nos protulit pe-
 nas. ideo merito lamentari debemus.
Unde Amos. ij. Dies festi vestri con-
 uertentur in lamentum. **Secundum** ve est de
 marie virginis matris christi que vidit
 filium eius dilectum tam miserabiliter tra-
 ctari de loco in locum et ad crucis sup-
 plicium. **Tertium** est vox filie syon que
 inter morientes expandit manus suas
 filia syon est maria que expandit ma-
 nus inter morientes scilicet inter filium
 et latrones. **Tertium** carmen est leti-
 cia quod genus humanum per redemptionem
 christi est letificatum et in celum exaltatum.
 ubi gaudet laudando eum. ergo scrip-
 tum fuit carmen leticie **Iohannes** in apo-
 calypsi turbam magnam ante thronum
 laudantes dominum in gloria et dicentes
 Redemisti nos sanguine tuo et fecisti
 nos deo nostro regnum. i. reges et sa-
 cerdotes. tibi laus tibi gloria et gratia
 actio per infinita secula seculorum amen.
Ideo tu homo dum videris imaginem
 christi in ecclesia poteris dicere. **Quis** est
 hec imago et superscriptio. **Alius** potest
 dicere nostri redemptoris et nostre le-
 ticie et honoris. **Secunda** est imago
 peccatoris et eius superscriptio est ma-
 gni horrois. **De** hac imagine dicit ipse
 In imagine peransit homo sed et fru-
 stra concurbat. **Thesaurizat** peccator

lxiiij.

et ignorat cui congregabit ea. **Est** enim
 peccator quasi mortis imago sicut ber-
 superscriptio huius imaginis peccato-
 ris est ut suum peccatum quod scribitur stilo
 ferreo. ut possit legere in die iudicii in
 fronte sibi in confusione et hoc probat
Hiere. xvij. ca. Peccatum vidi scriptum
 stilo ferreo super peccatorem et dyabo-
 lus stetit a dextris eius dicit psalmus. **Quis**
 dicat exeat condemnatus: **Septem**
 scribent super conscientiam peccatoris.
Primum est peccatorum multitudo quam
 non deleuit per penam. **Unde Job.** Exaren-
 tur. i. scribantur peccata peccatoris su-
 per conscientiam eius stilo ferreo. **Et** hoc
 consideras david postquam peccavit dixit
Miserere mei deus secundum magnam mi-
 sericordiam tuam. secundum quod super conscientiam
 peccatoris scribitur est tempus quod ami-
 sit et nihil boni fecit sed inutiliter expen-
 dit **Unde Iohannes** in Apocalypsi dedi eis
 tempus et ipsi abusi sunt ideo tempus
 post mortem amplius non erit. **Tertium**
 quod scribitur super imaginem peccato-
 ris est pulcritudo anime eius quam ha-
 buit quam polluit et denigravit. **Unde**
Treno. Denigrata est facies eorum super
 carbones. **Quartum** est gratia dei quam
 neglexit. nam in gratia sumus sed negli-
 gimus miserabiliter quod unus vadit
 ad villam per avaritiam. alius ducit uxorem
 per luxuriam. tertius emit boues per
 superbiam igitur neglexerunt. ergo talis
 negligentia scribitur super conscientiam
 peccatoris. **Quantum** quod scribitur
 peccatori est ira dei. **Unde** in psalmo
 provocaverunt eum filie et filii. id est iratus dominus
 tradidit eos tortoribus. i. dyabolus. **Se-**
 ptimum est pena ad quam obligant. nam
 sicut scriptura dicit. **Vene** damnationem
 dorum i civitatibus illegibus et iure quod quod

Sermo

debent pati pro suis delictis scribitur
 fur suspendit. raptor decollat. tradi-
 tor rotat. etc. ita pena eterne dānatio-
 nis nō est equalis. alij sustinent fetore
 alij ardorem. vt ptz in ps. **Nō** facien-
 dam vindictā cōscriptā: etc. **Sep**timū
 qd scribitur peccatori est expulsio regni
 celestis. **Sicut** em̄ qui expelluntur pro
 pter peccata sua de ciuitatib⁹ scribun-
 tur in libris ciuitatis: sic expulsi a cele-
 st. p̄ria scribuntur in libro eterne dāna-
 tiōis. **De** quo in Apo: **V**idi libros
 et ex eis mortui iudicati sunt. **Quā** er-
 go homo videt peccatorem indura-
 tum pōt dicere ad alium. **Qui** est ima-
 go hec et superscriptio alius pōt rēde-
 re. **Hec** est imago pctōris. **Tercia** ima-
 go est vani honoris: de hac imagine
 et superscriptiōe dicit fulgentius q̄ ro-
 mani faciebāt imaginē vani honoris
 ad modū mulieris vage scribētes su-
 per eam aureis literis. **Hec** est imago
 vani honoris hanc inspice et semp eā
 fuge. **Hec** imago habuit coronā in ca-
 pite et ceptū in manu sinistra et pau-
 nem in manu dextra et oculis ceca et
 velata et sedebat sup curzum quem
 trahēbāt quattuor leones et hec erat
 ratio eorū. **Janus** honor mūdi huius
 qui illum diligit est incōstans q̄si va-
 ga mulier hñs coronam in capite qz
 a mūdo tanq̄ rex semp desiderat ho-
 norari. ceptū in manu in signum qz
 semp desiderat imperare. ceca oculis
 et velata in facie qz malicia excecavit
 eā qz nullū curat pctm̄ vt dicit **Sap.**
Excecavit eos malicia eorū. habuit pa-
 uonem in vna manu qz sicut pavo cū
 sua cauda ornat sua posteriora et an-
 teriora sed q̄si ornat anteriora denu-
 dat posteriora ita talis ornat se mūdo

lex.

et priuat se eterna gloria. quattuor le-
 ones ante eā qz quattuor peccata vt
 nūit cum honore vano hui⁹ mūdi vi-
 delicet supbia auaritia luxuria et inui-
 dia. et sic patet tertia imago scz vani
 honoris susceptio. **P**osset ergo ho-
 mo cum talē hoīem vagum querentē
 honorē vidēt interrogare. **Qui** hec
 est imago et superscriptio rēdet. **Van**i
 honoris. **Quarta** imago et superscrip-
 tio ē iusticie bonitatis et eternalis de-
 coris. de ista imagine iusti boni hoīes
 sunt creati ad decorem regni dī. **Bn.**
i. Creauit deus hoīem etc. **Quā** igit p̄
 baptismū vbi imago hec depingitur
 auro caritatis et ornat se veste castita-
 tis et mūdicie seruat munda sicut ibi
 cōmittitur a p̄bitero q̄si induit pue-
 ro hanc vestem q̄si dicit. **Accipie** hāc
 vestem etc. tūc bene pōt esse speculum
 sine macula candor lucis eterne ima-
 go bonitatis sed sup imaginem iusti
 hominis scribitur superscriptio leticie q̄si
 dicebat dñs discipulis. **Gaudete** no-
 mina vestra scripta sunt in libro vite
 in hoc libro nomina oīm electorū in-
 scribuntur sicut rex facit inscribi omnes
 milites et stipendarios et familiā. ita
 facit dñs vt dī in Apo. **Qui** facit vo-
 luntatē p̄ris mei et vicerit mundum.
Item scribe **Beati** mortui etc. **Itē** scri-
 be. **Beati** qui ad cenam agni vocati
 sunt. **Cum** igit homo viderit iustum
 hoīem pōt dicere. **Qui** est imago hec
 et superscriptio pōt dicere alius. **Hec** ē
 imago creata a domino. ideo gaudia
 eterna manent scripta sup eam:

p. ij.

Sermo. 1
Dominica. xiiii
Sermo. lxx.

Quoniam mortua est puella sed dormit. **Matth. ix.** Nos videmus quod vnaqueque res appetit suum terminum nisi impediatur sicut lapis cadens de alto non quiescit nisi tangat fundum ubi quiescere potest quod dicit **Tristotiles** Omne leue sursum et omne graue deorsum. **Item** hoc videmus in aqua que non quiescit sed fluit donec veniat ad mare quod est terminus eius nisi impediatur. **Propterea** dicit **Ecclesi. viij.** Omnia flumina intrans mare et tamen non redundat et quod locus hominis non est in hoc mundo perpetuus eo quod homo ad celum est precreatus. ideo non debet quiescere donec veniat ad suum terminum. **vnde** **Aug.** de ciuitate dei. **Domine** creasti nos ad te. et ideo inquietum est cor nostrum donec veniamus ad te. et illud considerauit dominus in hac puella que erat iam morte sine fine preuentam voluit eam resuscitare ut ad finem per bonam fidem possit anhelare et se preparare ad bonam vitam ideo verbum pallegatum dixit cum patris dixit. **Domine** filia mea modo defuncta est. respondit. **Non** est mortua morte eterna sed dormit morte naturali ideo volo eam resuscitare ut illa que anima eius vidit valeat alijs nunciare videntes hoc signum magnificabant dominum. **Quod** autem hoc factum sit patet in euangelio. **Loquente** iesu ad turbas ecce princeps vnus accessit ad eum et adorauit eum dicens. **Domine** filia mea defuncta est sed veni cura eam et pone manum tuam super eam et viuet. et surgens iesus sequebatur eum et discipuli eius.

lxx:
et ecce mulier que sanguinis fluxum paciebat duodecim annis accessit retro et tetigit funbriam. vestimenti eius dicebat enim intra se **Sit** tantum tetigero vestimentum eius salua ero. at iesus conuersus et videns eam dixit. **Non** fide filia fides tua te saluam fecit. et salua facta est mulier ex illa hora. et cum venisset ad domum principis illius et vidisset tubicines et turbam tumultu antem quasi amici principis confuixit et homines multi occurrebant dum debebat iesus intrare domum ubi mortua erat puella. dixit autem dominus ad turbam. **Recedite** non est mortua puella sed dormit. et deridebant eum quia videbant eam mortuam sed dixit. dormit morte naturali. et cum turba esset electa intrauit domum et tenuit manum puelle. et puella statim surrexit. et exijt fama hec in vniuersam terram. et sic patet euangelium. **Ergo** quoad thema **Non** est mortua puella sed dormit. **Nota** quod sacra scriptura loquitur de quaduplici puella. **Prima** est puella mortua. **Secunda** est pulchra puella. **Tercia** est puella deo desponsata. **Quarta** est puella coronata. **Prima** est puella mortua et per eam designat anima peccatrix que vere est mortua et tamen in peccatis mortalibus persistit propter separationem a deo. **Sit** enim miserabilior separatio a deo perpetua mortale quam separatio corporis ab anima per mortem naturalem vnde **Aug.** stultus ille qui plagit corpus a quo recedit anima et non plangit animam aqua recedit deus. **In** resuscitatione puelle huius deus septem fecit. et septem hodie fiunt in resuscitatione anime peccatoris de morte spirituali id est de mortali peccato. **Primo** tubicines expellebat.

Sermo.

Ita oportet nos de domo conscientie
expellere omnes voluntates vanas
h^{ic} mundi vt anima resuscitet. tunc
incipit puella vt anima se mouere ad
omnia spūalia. vnde Aug⁹. Sustato
spū desipit omnis caro. et in ps. **Su**
state et videte quoniam suavis est dñs.
Secundo debet turbam tumultuantē
expellere. i. omnes occupatiōes que
animā in seruitio dei possunt impedi
re: et tūc anima dicere pōt illud **Ps.**
Qui adherere deo bonū est. **Tercio**
debet admittere ad domū conscie
ntie. et ille intronittit qñ homo
cogitat qualiter sit in peccatis conce
ptus et educat⁹ et natus. **Quarto** de
bet admittere matrem. i. cogitatiōem
mortis scz qñ homo in terram reuerte
tur que est mater omniū: de his duo
bus patre et matre dicit **Job.** **Putre**
dini dixi. **Pater** me⁹ es mater mea et
soror mea vermis. et qñ sic iste due
cogitatiōes veniūt in domū conscie
ntie homo caueat se de peccato et aia
quasi puella d morte resuscitabit hoc
pocius admittit qñ anima habet cō
tritiōem de peccato cōmissio. vnde dicit
de petro qñ peccauit xpm negando.
petrus aut egressus fleuit amare **Pe**
tro iacobus intronittit in domum
conscientie qñ homo peccata suā plā
tat et viriliter resistit. vñ in ps. **Virili**
ter agite et confortet cor vestrū. **Se**
ptimo iohannes in domū conscientie
sumitur cum gratia diuina. qz iohes
gratia dei dicitur. et tunc talis anima
per gratiam diuinā visitatur. de quo
Iohan. in Canon. Translati sumus
de morte ad vitam per gratiam et sic
patet primū qz puella mortua resusci
tatur quando tubicines et turba tu/
p. iij.

lrs.

mulcans et pater et mater petrus et
iohannes intronittitur: et tenet dñs
manum anime peccatoris et resurgit
a mortuis. **Secunda** puella est deco
rata et per hanc notat animā virtuti
bus ornata. De qua dicitur in **Canti**
qz pulcra es et decora carissima. d ista
decora puella legitur figurā. in **Ben**
xxiij. **Cum** seru⁹ abraam venisset ad
fontem et inuenit iuxta fontem puellā
nimis pulcrā que impleuit ydriam
dicens. **Hibe** domine et camelis tuis
potum tribuam. et seruiuit pro illa se
ptem annis. Ita moraliter puella ha
buit quattuor virtutes: **Primo** erat
pulcra ideo placuit abrahe ita anima
nostra puella ad imaginem di creatā
debet habere quattuor virtutes. **Pr**
ima erat pulcra. ita anima nostra vir
tute caritatis ornata quia sicut pulcri
tudo exterior ornat corp⁹. sic caritas
ornat animam vt placeat deo. vnde
in **Canti.** **Tota** pulcra es amica mea.
Secundo hec puella fuit casta: ita de
bet esse anima nostra. **Vnde** **Sapie.**
Qz pulcra est casta generatio etc.
Tercio hec puella fuit humilis. quia
descendit ad fontem haurire aquam
ita anima nostra debet esse humilis
vt a deo accipiat gratiam. **Vñ** **Jaco.**
Deus dat humilibus gratiam super
bis resistit. **Quarto** hec puella fuit
pia. vnde ait. **Hibe** domine et came
lis tuis potum tribuam. ita anima no
stra debet esse pia et misericors peten
tibus et egenis. vt dominus ait. **Auce**
Estote misericordes sic pater vester
celestis misericors est. et sic patet secū
da puella que debet esse decorata.
Tunc dicit dominus. **Non** est mor
tua sed dormit mundum spernendo
p. iij.

Sermo

diuina contēplando vñ ait talis puella. **A**go dormio et cor meum vigilat. **T**ercia puella que est deo desponsata est aia in fide integra deo iam cōiūcta vt nihil ei placeat nisi deo adherere. de ista puella dicit **Ps.** Sponsabo te mihi in fide. **S**icut em̄ puella cū anulo sponsatur iuueni. ita anima in fide cum xp̄o. **S**icut em̄ anulus est rotundus. ita fides ip̄a debet esse sine fine cum operibus comprobata. qz dicit **Jacob.** Fides sine operib⁹ mortua est. et sicut portatur in sinistra manu in digito iuxta minimū digitū. quia ibi est vena que tangit cor. ita debet procedere fides de bono corde vt talis puella deo desponsata toto corde fidem seruet. vñ canit claustralis desponsata dño toto corde. **I**psi sum desponsata cui angeli seruiunt. cui⁹ pulcritudinem sol et luna mirantur. **D**ec autem puella deo sic desponsata non erit sola. sed debet h̄re quattuor v̄tutes quasi quattuor pedisequas quarū. **P**rima debet esse pudicitia. **P**udicitia debet esse virtus virginē dei vbiqz sequēs. **S**ecūda debet esse carnis dormitatio. **A**mbro. **A**busus p̄ timorem potus abstinentie carnē tuā domitat. **T**ercia debet esse cōstantia nam puella dyna pulcra patriarche filia voluit hincinde currere ⁊ videre vana. ideo fuit rapta et perdidit virginitatē. **Q**uarta debet esse prudentia vt om̄es suos sensus custodiat vt patet in euāgelio **Mat.** **Q**uinqz prudentes virgines vigilabant. ideo cū xp̄o regnum intrabāt. sed quinqz dormiebant. et ideo nō intrabāt sed dñs dixit eis. **A**men amen dico vobis nescio vos. ⁊ sic patet tertium qd puella

lvi.

non est mortua. sed desponsata deo. **Q**uarta puella coronata hec est aia que in eterna gloria in regno eterno coronata et in futuro iudicio est coronanda. **U**ñ ait talis aia **Ma. xxx.** quasi sp̄sam coronauit me corona. ista puella figurat p̄ puellam de qua legitur **Hester.** vbi legit qd assuerus habuit vxorem noie vaschi que fuit superba et noluit obedire mandatis regis. ideo priuauit eam corona regali et fecit inuitare omnes pulcra puellas in om̄i regno et ex eis vnā elegit et imposuit ei coronam dicens. **N**ec erit regina. **T**ercia moraliter rex celi habuit pulcram puellam in celo sed superbā qñ luciferum ad imaginem suā creauit. s; noluit obedire mandatis dei ideo priuauit eum corona glorie. vel aliter. rex celi in paraiso habuit pulcra puellam qñ animā ad suam imaginē creauit coronatam corona glorie. vt dicit **Ps.** Gloria et honore coronasti eum sed noluit obedire mandatis dei sed est transgressa mandata regis quādo pomū prohibitū comedit. ideo priuauit eum corona glorie. **T**ercia. **A**ccidit corona capitis nostri. vt nobis quia peccauimus. elegit aliam animā hūilem in hoc mundo que obedit mandatis dei et illi imponet coronam in die iudicij coram omni mūdo dicens. hec erit regina qz est puella humilis que oculis meis placuit. ⁊ ideo concludit domin⁹ noster in euāgelio. **Luc.** Qui se humiliat exaltabitur quasi puella hester in eterna gloria. et sic patet qd quarta puella est in celo iam coronata et coronanda:

Sermo
De aduentu iudicij
Sermo. lxxvi.

Tunc fugiat ad montes scz
eternitatis Mat. xxiiij. **S**i
dem? qd fm rom bois naturalis oia
det ho facere cu prudētia et discretio
ne tam de pteritis qz de pntib? r d fu
turis vt ho pvideat qd faciendū sit r
qd dimittendū seu fugiendū vt si bōa
et vtilia sint fm rom faciat r pficiat.
si vō mala tūc fugiat et caueat. **C**ū em
parua aialia fugiant nociua vt pz de
apib? que intrat flores si sentiūt ama
ros et nociuos statim euolat r fugiūt
e: in florib? sibi aptis r dulcibus diu
manēt et inde dulcedinē alliciūt. Et
ideo moyses misit duodecim explora
tores ad terrā pmissiōis vt futura pe
ricula pviderēt vt qd facere et vitare
eis opteret et qz xpc pdixit suis disci
pulis de aduentu iudicij multa futura
vt ea pdicarēt et mala pcurrentia de
nūciarent. et tūc in illis dieb? piculo
sis null? pt vt alteri? auxilio vel p
lio. qz optet qd vnusquisqz rīdeat pro
seipō. et iō saluator pmonet nos futu
ra picula pdicādo vt pz in euāgelio
Qum videritis abhominatiōez delo
lariōis antixpm i loco sancto irim stā
tem dicit se esse xpm. De quo ppheta
uit Daniel añ multa tpa q legit ista r
intelligat de antixpo et psecutiōe ma
gna. tūc qui in vā cōfessiōe et vere fi
dei firmitate sunt fugiunt ad montes
eterna cōtemplādo r que in celo sunt
solitarie vite nō descēdāt aliqd tolle
re qd ppter deū dimiserūt. et q i agro
celestis vite nō reuertat tollere tuni
cam veterū suoz peccatoz. de quib?
fecit pniam. **E**t aut pregnantibus et

lxxvi:

nutrientibus. id est de illis qui modi
ce fidei sunt quia eo citius presenten
tur in illis diebus. **Q**uare autem nūc
ne fuga vestra fiat in hieme vel sabba
to. id est tempe mortis in vltimo die
sed vt tūc securi possitis stare. **E**rit em
tunc tribulatio magna qualis vnqz
fuit ab initio mundi vsqz modo neqz
fiet postea. r nisi breuiari fuissent dies
illi quia non durabūt nisi tres annos
quia antixpc tot annis regnabit quot
christ? predicauit et hoc est in quar
tum annū. **S**i autem diu duraret ta
lis persecutio non fieret salus omnis
homo. sed propter electos breuiabū
tur dies illi vt maneat in fide. tunc si
quis vobis dixerit. **V**enite ostendā
vobis christum hic est aut illic nolite
credere. **S**urgūt enim multi prophe
te falsi et dabunt signa et prodigia ita
q in errorem multi cadant si potest fi
eri sed non fiet q electi cadent a fide.
ecce dixi vobis. **S**i ergo dixerint in
deserto est nolite credere et exire. aut
in penitralibus regum est nolite cre
dere. **S**icut enim fulgur exiit ab oriē
te r apparebit in occidente. ita erit ad
uentus filij hominis ad iudicium et
omnes electi cum eo. nam vbi corp?
ibi et aquile congregabunt. **S**tatim
autem post tribulatiōem dierum illo
rum sol obscurabitur et luna non da
bit lumen suum et stelle cadent de ce
lo et virtutes celozum mouebuntur.
Tunc apparebunt signa filij hominis
in celo sue passionis qua ostendit ci
catrices vulnerum suozum in iudicio
tunc plagent se omnes tribus terze
quia vident signum filij hominis ve
nientis in nubibus celi cum virtute
et maiestate magna et tunc mittet

Pr. iij.

Sermo

angelos suos cū tuba ⁊ voce clamantes et clangētes. **Surgite** mortui venite ad iudiciū. et congregabūt electos a quattuor ventis a summis celorum vsq; ad terminos eorū. **Ab arbore** fici discite parabolam. Cum em ramus eius tener fuerit et folia nata scitis qm̄ prope est estas. ita ⁊ vos cū videritis hec p̄dicta fieri scitote qm̄ prope est regnum dei. **Amen** dico vobis nō p̄teriet hec generatio de terra generis humani vnus nascit ali⁹ moritur donec p̄dicta omnia fiant. **Celū** et terra transibūt verba autē mea non id est potius perirent celum et terra q̄ verba dei nō essent vera et sic patz euangeliū. et istud euangeliū solet legi feria quarta post dñicam decimam post octauas penthecostes. cui⁹ officium vocat. **Dum** clamarem. quo ad thema. **Tunc** fugient ad montes. **Ex** his verbis sciendū q̄ vnusquisq; fidelis debet quattuor fugere. primo peccati incoricatiōem. scdo deceptiōem. et seductiōem mundi. tercio antiipi seductiōem: quarto p̄fusionem damnandorū. **Primo** dico q̄ vnusquisq; debet fugere peccati incoricatiōem. vnde p̄monet nos **Eccle.** et **Job.** q̄st a facie colubz fuge peccatū. Nam hō propter peccata multa mala incurrit. **Primo** a dyabolo captiuat in anima vñ ysa. conquerendo de peccatis aie dicit **Captiua** filia syon solue vinculū colli tui. et sic anima taliter captiua dicit cū p̄s. **Vines** peccatorū circū sunt me. **Qui** igit vult absolui redimat se p̄ bona opa sez misericordie. vñ dixit daniel nabuchodonosor regi. **Peccata** tua clemens redime. et p̄ opera p̄nie frangunt oīa vincula vt patz de

lvi.

manasse rege iij. **Regū.** q̄ fuit capt⁹ et in babilonem ductus: et egit p̄nias et deus misit sibi angelum et liberauit eum et constituit eum in regnū suū. **Secūdo** p̄ peccatū homo donis virtutum spoliat. vt patet **Lu.** **Descendit** homo ab hierusalem in hiericho. et incidit in latrones qui ip̄m spoliauerūt et vulnerauerūt. homo descendit ab hierusalem in hiericho et incidit in latrones qm̄ descendit de statu iusticie in statum peccati et immundicie. et tūc cadit in latrones. i. dyabolorum potestates qui ip̄m spoliant virtutibus et vulnerant in aia ysa. viij. **Vulnerati** eramus p̄pter peccata nostra. **Item** math. **Illa** die ceciderunt multi vulnerati. **Tercio** homo p̄pter peccatū maculat in anima. nam peccatū est sicut fumus nam fumus albā domū deturpat: ita et peccatū p̄sciat mundā. **Unde** propheta. **Quemadmodū** deficit fumus ita deficiāt peccatores a facie dñi. **Quarto** homo p̄ peccatū ad eternam penā obligatur. vñ ait dñs ad cayn qm̄ peccauit mortaliter. **Nonne** si bene egeris recipies: si autē male peccatū tuū in foris adest et penam pro eo recipies. male dictus sis sup̄ terram et imaledicta sit in ope tuo que suscepit sanguinē fratris tui. **Argo** q̄si a facie colubz fuge peccatum vt tūc in die mortis ⁊ in die iudicij possis fugere ad montes eternitatis auxilium a deo postulans. **Tūc** **P̄s.** **Reuau** oculos meos in mōtes vnde veniet auxilium mihi. **Saluator.** **Peccator** cōsidera in quāto p̄iculo tu es ambulās in tenebris et lumine gratie priuatus es. **Cap.** **Erraui** a via veritatis et lumen iusti/

Sermo.

cie n̄ luxit nobis. **Prover.** Ambulās in lubrico schlein des dreclis. in quā tum sequeris voluptates carnis que faciūt te proum ad peccandum. **Q** peccator age penitentiā si habitas in tenebris inuoca eum qui est lux et illuminet te et dic verbū **David.** Illumina oculos meos ne vnq̄ obdormiā in morte ne r̄. **U** times labi in via lubrica inuoca eum qui est via firma ut te stabilitet et dic cū **David.** Perfice gressus meos in semitis tuis. Si me tuis insultus hostium inuoca illū qui est omnipotēs et dic cū **David.** Fripe me de inimicis meis deus me⁹. et eua des oia picula. **S**cdo debemus fuge re anti xpm̄ in p̄dicatōe. **Q**uia sua p̄dicatōe p̄uertet q̄li totum mundum i deo daniel xpc̄ iesus apli et alij sancti multa de eius aduentu p̄dixerūt. **N**ā scdm̄ **Grego.** in quadā omel. Minus iacula feriunt que p̄uident et nos tolerabilius mundi mala suscipimus si p̄tra hec p̄ p̄uidentie clipeū muni amur. **I**pe em̄ d̄r anti xpc̄ quasi aduersarius xpo qui in om̄ibus est p̄trari⁹ xpo. **S**icut em̄ xpc̄ est conceptus de uirgine purissima. ita ipe cōcipietur de meretrice immundissima: et sic xpc̄ est cōceptus de spū sancto sic anti xpc̄ de spū maligno. et sicut xpc̄ de⁹ et hō ita anti xpc̄ dyabolus et homo. et sic xpc̄ natus est in nazareth ciuitate florida. ita ipe in babilonia maledicta. et cū habuerit triginta annos incipiet p̄dicare miracula facere munera dare. et penas diuersas propalare. **I**n his quattuor subiiciet sibi mūdum. ideo fugite. **P**rimo p̄ p̄dicatōem eius et suorū discipulorū quia sua p̄dicatio est euāgelij cōtraria qz vbi xpc̄ p̄dica/

Alvi.

uit hūilitatem. ipe et sui p̄dicabunt su p̄biam. et sicut xpc̄ castitatē. ita ipe luxuriam. et sicut xpc̄ p̄dicauit misericordiam. ita ipe auariciā et sic de alijs. et sicut xpc̄ dedit spūm sanctū: ita dabit ipe spūm malignū. et hec oia patent i libro **Danielis** vbi dicit. **Q**um circuit erint iniqui reuelabit et cōsurget ille unpudens homo et cū venerit abhominatio quasi nō homo et in loco scō stabit et dicet se esse deū. **I**tem **Apl̄s** ad **Thep.** Cum venerit discessio id est inobedientia a sede scz apostolica et imperio romano. ita qz nullus curat obedientiā et sic p̄uertit mūdū cum suis p̄dicatorib⁹ et suorū discipulorū. qui loquunt tantā sapiam p̄ opatōez spūs maligni qz omnis mūdus amittat. **S**cdo p̄uertit mūdū a fide per munera. **Q**uia tot⁹ mundus declinat in fine ad auariciā ita qz nullus curat animā tam clerici qz layci. ideo duces ep̄os milites et quasi totū mūdū attrahet cū pecunia dās eis magna munera sicut dicit glo. sup eplam̄ pauli. qz ois thesaurus occultus et fossus in terra a dyabolis custodit et tūc sibi et suis p̄sentabit. **S**i em̄ iam veniret t̄o meo qz multi eum sequerent. **T**ercio p̄uertit mūdū p̄ grauissima tormenta. nam faciet sibi pare oia genera tormētorū scz craticulas ferreas gladios acutos fuscinas et furios accendet et tanta p̄secutio erit ut p̄mittit euāgelium qz tale tps nunq̄ fuit neqz erit. iō breuiabuntur dies illi p̄pter electos. **Q**uarto p̄uertit mūdū p̄ maxima signa in celo in aquis in terra et i mortuis ipe et sui facient signa qz demōes sunt semp apud eos et quid qd postulant facient. et ideo tangit xpc̄ in hoc

Sermo.

euangelio sicut audistis **S**urgent falsi prophete et dabunt signa magna et multi in errorem current. Nam dyaboli intrabunt et loquentur mortui. pisces venient de aquis et loquentur verbis humanis. et hec omnia fient per demones ut homines pervertant a fide. ideo fugite secundo antixpi perversione et sic patet secundum. **T**unc fugite montes eternitatis. **T**ercio debemus fugere huius mundi deceptiones. unde promonet nos zach. dicens. **F**ilia syon que habitas intra filiam babilon fuge. **S**yon dicitur speculum et significat animam devotam ad quam ait propheta. **F**uge filiam babilonis id est deceptiones mundi. quia mundus multos decipit. ideo comparatur pantheri. **P**anther est animal habens dulcem anhelitum et pulchrum colorem. et ideo sequuntur eum animalia sed interitum est plenum veneno ideo interficit ea: **I**ta mundus est pulcher in aspectu quod qui serviunt mundo ornant se vestibus superbie ut placeant hominibus. habet mundus ut panther dulcem anhelitum quod multi appetunt delicias huius mundi comedendo et bibendo laute in mollibus dormiendo sed in extremis inficit suo veneno peccatorem et interficit. et sic talis qui in mundo gloriolus apparet tempore mortis mundus eum abijcit et spernit et oblitiscitur quod perit memoria talium cum sonitu campanarum ut patet in psalmo. **N**ota hystoria tres philosophi stabant ante alexandrum mundum sibi describentes. **P**rimus fecit circulum et scripsit ad duos fines illius circuli o o duo o. **A**lii in eodem circulo in medio scripsit bli. **T**ercius scripsit uio. **C**onvocavit autem rex omnes sapientes ut exponerent sibi hanc scripturam. tunc unus eorum ait.

lvi.

Dne mi rex hec figurat mundum istum nam omnes lettere scripte hinc et inde faciunt obliuionem. prima duo scilicet oo quod mundus cum dolore hominem emittit. et cum dolore recipit ipsum hominem quoniam nascitur. et quoniam moritur scribitur bli. quod ad ecclesiam ducit ipsum exequiando. quod sic ecclesia accipit eum ad baptismum ita accipiet eum ad exequias. b. cum baptismum liberat nos domine significat illud responsorium cantando in exequiis videlicet. **L**ibera me domine de morte eterna tunc terra facit tertium circulum et scribitur uio. quod de terra nascitur et ad terram reuertitur. **P**arentes et terra componunt omnes suas litteras et faciunt obliuionem quod tunc semper oblitiscitur a deo. ideo talis bene potest dicere istud psalmi. **O**bliuioni datus sum tanquam mortuus a corde dei amici et a corde huius mundi. **E**rgo fuge mundum et pertere ad montes eternos diuina contemplando ut in psalmo. **L**euauit oculos meos etc. **Q**uarto fugere debemus damnationem perversione et eorum damnationem. **D**e hoc ait Job. **F**ugite a facie gladii quod vlcio iniquitatis est gladius. **D**e isto gladio eterne damnationis dicitur in apocalypsi. **V**idi thronum et qui sedebat in throno. et de ore eius exiit gladius acutus. **I**ste sedens in throno est ipse veniens ad iudicium tanquam iudex strenuissimus. et gladius de ore eius est sententia damnationis cum dicit **I**te maledicti etc. et iuxta ipsum sedebant duodecim apostoli et ceteri habentes gladios in manibus iuxta illud psalmi. **E**t gladii accipites in manibus eorum ad faciendam vindictam etc. **E**rgo fugite nunc peccata et munimenta antixpi. fugite huius mundi blandimenta decipientia ut tunc in illo die amara possitis

Sermo.

fugere damnatorum picula et cum christo et electis eternaliter exultare in gloria. ergo ad thema: **D**unc fugiunt ad montes eterna contemplan-do deum sine fine laudantes.

In dedicatione.

Sermo. lxxij.

Dicens ab ecclesia ire et ibidem bonam missam audire. sed iudicio debet habere. **P**rimo debet ire cum reuerentia et humilitate quia non magis acceptus est superbus spiritualiter in templo et in ecclesia quam lucifer in celo. **I**dem dominus qui luciferum eiecit de celo habet sedem in templo sancto suo. **U**nus dominus in sancto templo suo. dominus in celo sedes eius. **S**cribit enim in canone extra de emunitate ecclesiarum. quod ad ecclesias debet esse humilis ingressus domus templi est domus humilis et ideo non potest sustinere accessum et ingressum superbiorum teste. **P**salmus. qui dicit. **N**on habitabit in medio domus mee qui facit superbiam. **D**ebet ergo homo cogitare in via qua vadit ad ecclesiam. **E**cce tu vadis ad conspectum illius ad quem ascendit moyses in alto monte synai et intantum tremuit populus qui mansit inferius quia non audebat appropinquare monti. **E**tiam tu qui vadis in conspectu illius in cuius conspectu tremuit omnes principes et potestates celi. cuius minister est maior quam maximus princeps mundi. **H**abe ergo reuerentiam et humiliter et non ascendas ad altiora loca templi quia sicut solus moyses ascendit ad montem synai sic tantum sacerdos habet ascendere ad altitudinem templi et non alius sicut **J**ohannes ba-

lxxij.

ptista ait se indignum ad soluendum calciamentorum eius. **I**ustum est ut peccator maneat a longe stare cum publicano. vel si volueris alteri ascendere et reputare te dignum altiori gradu tibi posset contingere quod contingit lucifero qui propter suam superbiam quam voluit simul sedere cum altissimo trusus est in infernum de summo celo. et tamen de prima conditione volenti ab ecclesia ire et bonam missam audire. **S**ecundo debet ire cum proposito confitendi peccata sua si qua habeat antequam introeat ecclesiam quia si non decet apparere in conspectu hominum de mane qui primo lauet seipsum ab oculis eius. multo minus decet aliquem apparere in conspectu dei nisi corde mundus est. iuxta illud **Matthaeus**. **B**eati mundi corde quomodo ipsi videbunt deum in celo. **E**xemplum legit de quodam inueterato peccatore cum missam audiret eucharistiam videre non poterat et cum amici sui dicerent hoc corrigere rationem suorum peccatorum fecit confessionem et sic altera die vidit eucharistiam clare: sed quia ipse deputavit hoc magis caligini oculorum contigisse quam peccato itaque peccauit et tunc cum rediret ad ecclesiam non vidit eucharistiam. tunc dixit: **I**am vere perpendo quod confessio purificat oculos ad videndum deum. et facta confessio vera clarius vidit quam antequam hoc fecisset unquam videre poterat. hec de illo. **N**umquam enim homo eadem causa vadit ad ecclesiam videre deum suum et audire missam et sic particeps sacramenti et gratie que sacerdos ibi de sacramento credit recipere decet ut audiens missam sit sine peccato sicut qui celebrat. **N**unc est quod non solum sacerdos celebraturus dicit pro se ante altare verum etiam minister quia ille representat personam

Sermo

oim audientiu missam Quicūq; ergo
nouerit se grauatum aliquo mortali
peccato nullo modo debet recipere
osculum pacis qz illud significat par
ticipatiōem sacramēti. sed qz nemo p̄t
esse particeps sacramēti vel alterius
gratie qui est in mortali peccato. ido
nō est dignus recipere osculū pacis qz
habet mortale peccatū ⁊ maxime qui
odium habet in corde et qui p̄medit
et bibit inordinate. et t̄m de sc̄da p̄di
tiōe necessaria volenti ad ecciam ire
et audire missam sc̄z vt vadat cū pro
posito cōfiteudi. **Tercio** debet ire cū
magno timore p̄pter peccata sua ma
le cōfessa vel omnino incōfessa qz va
dit ad illum iustum et terribilem iudi
cem qui in nouissimo die peccatores
dabit dyabolo et socijs eius **Dum** le
git in tercio dyalo. **Bregio.** qz quidā
nobilis peccauit cū quadam puella ⁊
postea intraret ecciam respexit hinc/
inde p̄re timore sicubi dyabol⁹ veni
ret et raperet eum de medio sed quia
eualit tūc et exiit ecciam. ⁊ tercio die
p̄re gaudio veniēs min⁹ timuit quar
to die adhuc minus et peccatū parū
ponderauit. septimo die cū veniret ⁊
p̄ctm obliuioni tradidisset intrauit tē
plum sanctum sine omni timore et sic
subito cadens mortu⁹ est. et ergo hic
patet q̄nte v̄tutis sit timor dñi. q̄z diu
iste homo timuit et timore ecciam in
trauit saluus exiit. **Est** em̄ templum
dñi tanq̄z domus ciuū sup̄noz vbi
iustus iudex sedet cum om̄ibus cōsu
libus suis parat⁹ facere iudiciū omni
bus adueniētib⁹. p̄pter qd̄ fatue agit
peccator qui illuc sine timore vadit
seu qui respicit iudicem sine timore
vñ suadent doctores theologi qz qui

lxvij

cunq; grauatus peccato mortali dēt
videre sacramentū quasi subito et sta
tim deprimere oculos suos cognoscē
do illum esse iudicem quē sepe offen
dit. et sic fatue agit qui ecciam intrat
sine timore. sic sapienter agit qz talis
nō diu maneat ne iudicem puocet ad
vindictā faciendā. **Unde** legit qz qui
dam occidit virū in platea et quesuit
refugium in eccia plus timens hoīem
q̄z deum: nō diu mansit qz manere nō
potuit sed exiit et ad mortem iuit. et
cum argueret de amicis cur nō man
sisset in eccia. ip̄e r̄ndit. **Dauid** tūc
eccie videbat mibi tantū sub pedib⁹
ardere qz nullo modo poterā sustine
re. et t̄m de tercia cōditiōe necessaria
volenti ad ecciam ire et ibidem bonā
missam audire sc̄z vt vadat cum ma
gno timore p̄pter peccata sua. **Quar**
to debet ire cū silentio ab inutili con
fabulatiōe et respicere ante se non cir
cumquaq; si aliquis occurrerit qui ei
loqui voluerit breuiter respondeat ⁊
signum crucis faciat qz sepe p̄tigit qz
dyabolus misit nuncios suos ad ad
uertēdū illos qui vadunt ad ecciam
vel ad cōfabulandū in via et in eccia
Quam legit qz quedā mulier de spera
ta p̄pter diuitias quas amisitambu
labat loca deserta. et dyabolus occur
rens dixit ei. **Si** facere vis qd̄ iubeo
diuitias et honores tibi dabo. r̄ndit
mulier. **Fac** qd̄ dicis et faciam qd̄ exi
gis. r̄ndit dyabolus. **Qu** vades ad ec
clesiam vacabisq; salutatiōibus collo
cunōibus et inquisitiōibus parentū
et vtensilium domoz tam in via q̄z in
ecclesia et sic retrahas et ipedias mil
fas audire volentes ab oratiōibus et
deuotiōib⁹: r̄ndit mulier illa. libēter

Sermo.

et bene faciam qz hoc scio et soleo sp.
et statim portauit ei dyabolus, abun-
dantiam bonoz tempaliu. ita taliter
impediuit orantes et ad ecciam eun/
tes qz multos duxit ad alias vias et
querit a v. dendo sacramentu. et cu
diu hoc p. muasset surrexit quedā tē/
peftas vna diez tempe misse et venit
ictus fulguris et tonitruu et percussit
mulierem illā solam et nō aliud ita qz
nō solum mozeret verū etiam incine-
ret. et nihil remaneret ex ea nisi ve-
stimenta. hec de illa. **P**atet ergo qnti-
picali sit aliquē impedire ab orōne et
introitu eccie. **R**euera dyabolicum
opus est et dyabolica merces inde ex-
pectanda est. **S**apienter agūt q eun/
do ad ecciam salutariōib⁹ aures non
accomodat et tm̄ de quarta p̄ditōe
necessaria volenti ad ecciam ire et bo-
nam missam audire vt scz vadat cum
silentio ab inutili confabulatiōe. **Q**ui
to debet venire cū regalibus muneri-
bus qz vadit ad curiā magni regis q
dixit: **N**ō apparebis in cōspectu meo
vacuus. **C**um em̄ xpianus in altari in-
uenerit eundē puez que tres magi in-
uenerūt in p̄sepio. dignū est vt ipe ita
veniat ad ecciam sicut illi uenerūt ad
bethleem cū munerib⁹ regalib⁹ si sal-
tem habet. **Q**ui aut nō habz munera
regalia dico digna illis satisfaciet bōa
voluntate scz qz vellet libenter porta-
re munera regalia si haberet et sepe ac-
ceptiores sunt deo cū veniūt ad eccle-
siam qz qui magna portant. **G**regori⁹
dicit: **N**ihil deo ditius offertur bona
voluntate hec ille. **Q**ui aut satis hēt
debet recognoscere et suis munerib⁹
ostendere qz illum credit deū suum et
dñm que sacerdos tractat et ostendit

Levij.

oculis hoim. et nō solum debet hoc re-
cognoscere oblatiōe rerū suaz. verū
etiā sup̄ius qz dignū est vt illi om̄ia
offeramus qd sum⁹ et qd habemus et
eo magis dignū qz ipe de⁹ nobis viā
obtulit et seipm. **S**pecialiter aut dñe
illi venire cū muneribus dandis mi-
seris et paupibus qui libenter exaudi-
rent in suis oratiōibus. qz etiā ipe ad-
mittit et multis annis admisit vt pau-
peres iaceant ad fores eccie clamātes
et mendicātes subsidū elemosine qua-
tenus p hoc introcuntibus insinuet.
Si vultis clamorē vestre oratiōis ex-
audiri in templo audite et vos clamo-
rem paupē ante templū. **P**rouer.
xxi. **Q**ui obturat aurē suā ad clamo-
rem paupis ipe clamabit et nō exaudi-
etur. hec ibi. tm̄ de quinta p̄ditōe ne-
cessaria volēti ad ecciam ire et bonam
missam audire scz vt vadat cū regali-
bus munerib⁹ et plenis manib⁹ sibi.
Sexto debet ire corde puro et ocioso
nihil cogitando nisi de dō que querit
in templo. **U**nde legit de quadē mu-
liere villana q remote habitabat ab
eccia qz semp iuit qñcumqz campanā
audiuit pulsari ad ecciam pro missa et
qñ redibat piccit ad cistam suā fabam
vnā p foramen. **A**nno vō circūvolu-
to rogauit deū intime vt sibi reuela-
ret quot misse de omnibus essent sibi
grate. et dicto verbo aperuit cistam
et inuenit tm̄ vnā fabam tūc ingemi-
scens cepit flere amarissime dices. **O**
pie dñe qua de causa pōt esse qz tm̄ la-
bozem p̄iderim qz nullū die p̄termi-
si qñ audiui campanā missalem quin
perzei ad ecciam in plauia in tempe-
state in niue et grandine et audiui mis-
sam et iam tm̄ fabam vnā inuenio qñ

Sermo.

tū vna missa tibi sit accepta de toto anno. et postq̄ diu flexisset coram dō et etiam conquesa fuisset casum suū hominibus vicinis cum quib⁹ ire solebat. cōtigit cum sic irent vt obuiam haberent sacerdotem quendā et dixerūt vicine mulieres ad illum sacerdotem. **Dñe** consolamini istam mulierē qz tristata est nimium: quesuit sacerdos quid obesset illi: et dixerūt ei casum qui cōtigit: tūc sacerdos intulit. **Nō** videt mibi extraneum qz p̄ditis omnē laborem vestrū qz confertis in via de vaccis et pecudib⁹ vestris. cū igit deo nō intenditis nec ip̄e intendit vobis. si bonas missas velitis audire deberetis corda vestra euacuare de omnibus que in mūdo habetis agere et nihil cogitare nisi de dō que adoratis in templo. sed dicatis mibi inq̄t **Quot** fabule sunt reperte in cista. respōderūt. **Una** tū. at ille. **Tūc** amplius contristandū non est qz vna missa de omnib⁹ est deo grata: **Dico** qz remissa sunt ei oia peccata qz ideo missa quotidie fit in qua dō patri filius su⁹ imolatur vt peccatū mūdi tollatur.

Sermo alius. lxxviiij.

Trans ecciam ad audiendum bonā missam. **S**ibi sibi se p̄dicōes debes habere. **P**rimo cū intraueris signo crucis te benedicas crucem aspicias ⁊ primas orōnes coram cruce facias dicens sicut docuit beatus franciscus **Ad** oram⁹ te xpc̄ rē **Regis** de quodā viro fideli qui cum esset mortuus apparuit suo sacerdoti fideliter pro ip̄o oranti gr̄as agens ⁊ saluatū se dicens **Cum** sacerdos eum

lxxviiij

interrogaret qd̄ in vita sua egisset qz deo placuisset respondit. **Qu**ncunqz volui ad ecciam ire signū crucis feci ante me anteqz exirem domū et eum dō dixi oratiōem domnicā rogando deū vt faceret me dignum intrare domum suā et postqz veneram ad ecciam processi ad crucem di. quinqz p̄ noster ad honorē quinqz vulnez xpi et post q̄libet pater noster adieci peticionem illam primo dixi. **Dñe** hic sto ante te tanqz mendic⁹ ante diuicē petens vt tue gratie mibi pro modulo velis participare. secdo dixi. **Dñe** hic sto ante te vt seruus ante dominū petens cibum et potū corpis et sanguis tui et vestem caritatis que operit multitudinē peccatorū. tercio dixi. **Ecce** hic sto ante te vt reus ante iudicē terribilem petens vt mibi esse velis iudex pius qm̄ separabit anima a corpe meo. quarto dixi. **Dñe** hic sto ante te sicut amicus ante amicū petēs vt caritas tua eximia trahat me ad te vt liget me in te et nō permittat me vnqz separari a te. quinto dixi. **Dñe** hic sto ante sicut filius ante patrē petens te vt paternam hereditatē finaliter nō velis mibi denegare ecce ait ille: **Ita** veni ⁊ intraui ecciam ita dixi oratiōes meā et ita veni ad gratiā. hoc quoqz dicens enauit. et tū de prima conditione vt ille ad ecciam intrantis scz vt signo crucis se muniat. **Secdo** cū introierit collocet se ad locum secretū ⁊ re colligat omnes sensus suos dispersos vt soli deo vacet in suis oratiōibus ⁊ meditationibus. **Terū.** **Cum** ad orandum ecciam intraueris fluctuantium cogitationū relinque tumultū. cure exteriorum oim̄ obliuiscere vt possis

Sermo.

soli deo vacare. **F**ieri enim non potest ut cum deo aliquando loquatur qui cum toto mundo fabulatur. **I**ntende ergo illi qui intendit tibi. audi illum loquentem tibi. ut ipse exaudiat te loquentem sibi. **H**ec ille **A**ms. secreta et silenter debet bonus homo orare et deo vacare ut nullus impediat qui in latere suo collocat. et maxime ne faciat tale secretum quo sacerdos in missa commoueat. **R**egitur de quodam sacerdote qui in quadam missa liberauit de purgatorio animas nonagintanovem et cum interrogaret quare numerus centenarius non probatur. **R**espondit. **H**oc contigit propter maledictam ianua que aperiebatur et ad parietem perhibebatur quia tunc a memoria eiectus sui et a rapta reuocatus sui et quia redire non potuit ad eandem memoriam propterea numerus mansit incompletus. **E**t isto videtur sequi quod illi valde peccant qui transeunt faciant per ecclesiam et fragorem quodammodo commouent per rumores et clamores quos exercent quia magnam salutem animarum impediunt. **E**tiam vident grauer peccare alij qui sic non transeunt sed sedent in loco apto ut videantur a transeuntibus et econuerso ipsi videant transeuntes quia per eorum aspectus trahunt corda aliorum ad se ita quod corda talium plus occupant cum hominibus quos vident quam cum deo. et tamen de secunda condicione vtili ad ecclesiam intransiens se ut se collocet ad aliquem locum secretum et colliget omnes sensus suos disponens se ad dominum deum. **T**ercio postquam homo sensus suos dispersos sic colligerit dirigat eos ad passionem christi. quia notabiliter passio christi representatur in missa et

Arviii

hoc diuersimode. **A**ltare enim cui sacerdos fixus stat significat crucem ad quam christus fixus erat et in signum huius sacerdos stat aliquando expansis et eleuatis manibus ad representandum extensionem brachiorum christi in cruce. **C**alix super altare significat effusionem sanguinis christi in cruce. **V**estes significant vestes quibus christus in sua passione decoratus est. **A**micta super caput significat fasciam lineam qua iudei ligabant oculos christi in nocte captiuitatis sue et percutiebant caput ipsius dicentes. **P**ropheta nobis christe quis est qui te percussit. et in signum huius quoniam se incipit in uere debet primo amictum in oculis suis reprimere ad designandum obtentionem oculorum christi. **V**estis alba et longa significat illam vestem albam quam christus illulus fuit ab herode. **S**tola quam sacerdos habet in collo significat sanam quo christus ligabatur ad columnam dum flagellabatur quia in illo fune collum eius ligabatur et totum corpus cum pedibus. **M**anipulus significat funem quo manus ligabantur. **C**asula significat purpureum vestimentum quo induebatur post flagellationem. **C**um ergo hec representantur in missa merito debet bonus homo compassione moueri dum est in missa et videt et considerat hec omnia immo staret anima quasi staret in monte caluarie. et videret omnia que ibi contigerunt in feria sexta parasceues. **E**t quia mors christi facta est pro peccatis nostris ideo quis debet ter percutere pectus suam quando audit sacerdotem clamantem. **N**obis quoque peccatoribus ut ostendat se dolere pro peccatis suis propter que filius dei tam miserabiliter mori habuit de peccatis que ipse

Sermo.

facie tripliciter in corde suo scilicet p
cogitationem delectationem et consen
sum. et tantum de conditione tercia
vtili. Quarto debet homo audiens
missam vel stare vel genua flectere nū
q̄ sedere nisi quando legitur epistola
et graduale canitur et quando infra
missam p̄dicatur. nunq̄ debet ire seu
deambulare nisi finita missa quando
sacerdos dicit. **Ite missa est.** Signā
ter debet stare dum legitur euangeli
um verso vultu ad euangelium ad
designandum q̄ xpianus debet esse
paratus ad defendendum euangelium
et fidem christi quando cumq̄ fuerit
oportunum genua quoq̄ flectere de
bet. quando in credo dicitur. homo
factus est ad honorem illius qui de
summo celo descendit et in hunc mū
dum inferiorē venit. **Maxime qui**
uis flectet genua sua in elevatione sa
cramenti et vertet se cum facie et toto
corpore versus altare. Unde legitur
de quodam sacerdote dum legeret
missam de beata virgine que sic inci
pit. **Salve sancta parens. rē.** Et ip̄e
corpus leuasset vidit hostiam cōuer
sam in puerum pulcherrimū et beatam
virginem in dextera parte altaris fle
xis genibus et gabrielem in alia par
te adorans et dicens: **Hic est qui ce
lum terramq̄ regit in secula seculorū.**
Hec tibi. Cum ergo celi domina flexit
sua genua immerito dimittit purus
homo in hac miseria q̄ non flectat ge
nua sua q̄n̄ adorat christi sacramenta
quia ip̄e idem est qui fecit celum ⁊ ter
ram in secula ip̄e primus et nouissim⁹
Aug⁹: in quodam sermone **Quis nō**
adorat primū et nouissimum qua si di
ceret: nemo audet hoc dimittere re/

le viij

uera nemo audet nisi homo dyabol⁹
nōn audet dimittere q̄n̄ nolam sacra
menti audit. qui genua sua flectat. **Si**
que habet vt sepe legitur in miracu
lis de corpore christi. sed miser homo
pre nimia superbia q̄n̄ videt corpus
christi audet dimittere q̄ non flectat
genua sua. sed quid ex hoc reuera q̄
homo peior est dyabolo quia minus
honorat deum q̄ dyabolus et tantū
de quarto. **Quinto** debet homo au
diens missam se custodire ab omni col
loquio. vel si necessarium habet loq̄
loquatur breuiter et summissē. vel ex
eat ecclesiam quia diurnum colloqui
um in ecclesia vt in pluribus sic ex in
stigatiōe dyabolica et perditur omnis
gratia que impetranda esset in missa.
Exemplum legitur in quodam sacer
dote quomodo dixit matri sue. **Lum**
sis in breui mortura mater carissima.
prout intellexi ex reuelatione diuina
vade ⁊ audi missam pro salute anime
tue. respondit mater. **Fili mi** carissime
plures missas audiui ad honorem di
tunc sacerdos dixit matri sue. **Scio**
mater q̄ nunq̄ vnā missam audisti
sed confabulatiōibus et salutatiōibus
semper occupata fuisti sic tempus ta
le perdidisti. propterea suadeo si vis
missam tibi valere nemini loquaris.
neq̄ respondeas. sed dicas tuum pa
ter noster deuotius quo potes respō
dit mater. **Si** salutatiōibus et allocu
tiōibus non responderem dicerent
homines me esse superbam. respondit
filius. **De** cures de hominibus sed de
anima tua. **Factum** est autem cū ma
ter audiret missam cum silentio vidit
busonem sedētem sup scapulas suas
p̄terea ip̄a territa orare non potuit.

Sermo

et ideo gaudere debent omnes qui se
 in hoc aduentu affixerunt vigilijs ie
 iunjs et orationib⁹. quia si hunc pue
 rum offenderunt ipm placant per ro
 sam sue penitentie hodie ei ostense. **Q**
 quale gaudium beatissima dei genitrix
 habuit i natiuitate sui dilectissimi filij.
 vñ legitur q^d z mero gaudio eū plus
 q̄ centies in hac sacra nocte de oscu
 lata fuit. de presepio eū accepit z itez
 in presepe posuit dicens s̄m **Ambro.**
Tu es deus meus tu es creator me⁹
et tu es dilectissim⁹ filius me⁹. z his
 dictis reposuit eū in presepe. **Q̄s de/**
lectabile est hodie tractare de illo dul
ci et benedicto puero qui vbiunq³
duo colloquuntur d̄ eo semper vult
esse eoz tercius. Unde legitur exem/
plum q^d fuerūt due iuencule in quo
dam claustro m̄scum sociales que in
hac sacra nocte intrauerūt quandam
desertam domum illius claustrī post
pmam missam portantes secum tres
cussinos vt in eis collocationē habe
rent de isto puero iesu donec pulsare
tur ad secundā missam. Querebat at
vna illarum quare duos cussinos ha
beret z ipa tantū vnū. respondit alia
Ego vnū illoz ponam in medio ut
puer iesus desuper sedeat quia ip̄e di
cit. Vbi duo vl tres gregati sunt in
nomine meo ibi sum ego in medio eo
rum vt dicit **Euāgelista. Quid plura**
ip̄e iuencule due sederunt in iocundi
tate magna talis collationis a festo
natiuitatis xpi vsq³ ad festū natiuita
tis sancti iohānis baptiste nō putan
tes interim spaciū duaz horaz fuisse.
Abbatissa vero et alie moniales erāt
multū p̄errite ignorātes vbi he due
virgines remanissent **Contigit autē**

Lxiij

q^d in vigilia iohānis baptiste quidam
 bubulcus claustrum gambularet z a
 casu ante hanc desertam domū venit
 in qua vidit has duas puellas in ma
 gno gaudio positas p̄ditalq³ tandiu
 viditq³ in earū medio quendā pulc^r
 puulum positum super cussinū qui
 tacens statim indicauit abbatisse que
 secuta bubulcū vsq³ ad domum illā
 vidit hunc dilectum puerū quasi lu/
 dentem cū eis. **Tuncq³ p̄e rubore ab**
batissam interrogarent vtrum pulsa
tum esset ad secundā missam nihil ali
ud putantes q̄ per breue spaciū se
fuisse illic respondit abbatissa conside
rans eoz simplicitatē **Filie carissi/**
me cito pulsabitur ad secundam mis
sam: sed vbi dimisistis puez qui inter
vos confederat: cui ille cum iuramē
to dixerunt se nullum puerū in eozū
plorcio vidisse. quibus illa ait. **Soro**
res mee nolite expauescere. **Vtiq³ in**
vestro cōsortio fuit puer iesus quem
vos nō vidistis licet ego vidi q̄ vos
pseruauit in tali gaudio a nocte nati
uitatis christi vsq³ ad vigiliam natiui
tatis iohānis baptiste et eas eū sum
ma reuerentia vsq³ in mediū aliarum
sorozum duxit z omnia que vidit ce
teris enarrauit. **Agitur fratres carissi**
mi quotienscunq³ audierimus verbū
propositum scilicet paruulus natus
est nobis letari debemus eo q^d ipse p
nobis nasci voluit vt sua natiuitate
reduceret nos ad terrā promissionis
que est regnum celozum. **Ad quam**
nos perducatur.

In circumsione domini]
Sermo. Lxiij.

q. ij.

122

[91 = Bl. 121 fehlt]

Sermo

Quoties impleti sunt dies octo
vt circumcideretur puer zc
Luce. ij. In hoc euangelio
duo breuiter sunt notanda. pmo qua
re xpc voluit circumcidi. secudo que
utilitas pueniat homini ex hoc nomi
ne. **P**rimo dicendum est qd xpc volu
it circumcidi propter sex causas. **P**ri
mo vt impleret pceptum veteris te/
stamenti quod erat tale vt omnis ma
sculus octauo die circumcideretur sz
quia xpc non venit soluere legem sed
adimplere ideo voluit circumcidi. qz
alias iudei potuissent dixisse qd ipse eet
legis transgressor. **S**ecundo vt ipse le
gem psonaliter approbaret qua moy
ses dedit. qa si xpc in circumcisis man
sisset iudei potuissent dixisse qd ipse eo
rum patribus dedisset legem qua pso
naliter non approbaret. 7 ergo xpus
hodie voluit circumcidi. **T**ercio vt
ostenderet iudeis se verum corpus
assumpsisse 7 non fantasticum **S**i em
christus in circumcisis mansisset 7 san
guinem non sudisset iudei potuissent
dixisse qd ipse corpus fantasticu assu
misset qd sanguinem non posset emit
tere. 7 vt xpc errorem hunc remove
ret circumcidi voluit. **Q**uarto xpus
circumcidi voluit ratione iudeorum
quia si in circumcisis mansisset iudei
potuissent dixisse qd xpc esset dissimil
coru patribus 7 ob hanc causam xpc
circumcidi voluit ne iudei p hoc po
tuissent se excusare 7 ei phibere ne eo
rum synagogam intraret. **Q**uinto ipse
voluit circumcidi ratioe dyaboli scz
vt sic dyabolo eclaret misteriu incar
nationis iesu christi quia circumcisio
tantum valet sicut modo baptismus
id est qd iudei per circumcisione libe

Li

rabantur ab originali peccato quod
modo abluitur in baptismo. excellit
tamen baptismus circumcisionem in
vno quia homo per baptismum po
test peruenire ad regnum celozu qd
nulli concessum erat p circumcisione
ideo xpc voluit circumcidi quia si in
circumcisis p mansisset tunc dybolo
ex hoc costaret qd ipse natus esset qui
eum depredaret. **S**exto ratione no
stri et hoc dupliciter. **P**rimo nostra
ifirmitas erat tam ignominiosa qd cu
rari non potuit nisi prius essent bal
neati reguli sanguine. ideo ipse motus
misericordia fraterne dilectionis vi
dens qd aliud non possemus habere
remedium ipse hodie pro nobis emi
sit sanguinem suum vt in eo balnea
ti mundaremur ab omnibus inqui
nametis. **S**ecundo quia omnis chri
sti actio est nostra istructio ergo chri
stus circumcidi voluit vt ipse nos do
ceret in hoc qd nos circumcideremus
spiritualiter omnia membra nostra
causa dei et pro salute animarum no
strarum. ideo primo debemus cir
cumcidere oculos nostros ne vide
ant quod sit illicitum nec concupiscat.
Marhei. v. **A**mnis qui viderit muli
erem zc. **E**t sicut peccatum est inspi
cere mulierem ad concupiscendum
eam. sic etiam peccatum est qd mulier
se ornatam ostendit vt concupisca
tur quia particeps est omnium pecca
torum que inde proueniunt. nam a
gens et consentiens pari pena puni
untur. **S**ecundo debemus circumci
dere nostrum os ab omnibus verbis
nocuis et ociosis qd si non fecerim
sine dubio in die iudicii d illis redde
mus rationem coram summo iudice.

Matth. 5. De omni verbo ocioso quod locuti fuerint homines etc. Item in circumcissione oris tria sunt attendenda. Primo ut homo in ore suo habeat pauca verba. quia etiam in multiloquio deest sapientia. Secundo ut verba que profert aliquis sint vera quia dicitur Sapientia. Os quod mentitur occidit animam. Tertio ut illa verba que profert aliquis sine velia scilicet ut quodcumque homo loquitur sit in laudem dei et salutem anime. quia quando homo verbis suis non potest prodesse tunc iubetur silesce. Tertio debemus circumcidere cor nostrum ab omnibus malis et pueris cogitationibus que hominem a deo separant. Quarto debemus circumcidere manus nostras ne per eas attrahamus nobis illicita per usuram furtum vel rapinam adquisita quia secundum Augustinum Peccatum non dimittitur nisi ablatum restituatur. Quinto debemus circumcidere pedes nostros de omnibus illicitis gressibus scilicet chorilationum taxillationum adulterij etc. et persequens omnia alia membra circumcidere debemus per que detrimentum anime pati possumus in die iudicij. non tantum hec membra circumcidere debemus sed etiam abscindere et a nobis proicere debemus: unde in euangelio Matth. xvij. Si scandalizauerit te pes tuus abscide eum et proice abste. quia melius est tibi ad vitam ingredi debilem vel claudum quam duas manus habentem etc. et ideo ipse voluit circumcidi corporaliter ut nos in omnibus membris nostris circumcidamus nos spiritualiter. et in signum huius ut simus memores passionis domini nostri iesu christi. Quare dixi verbum

positum scilicet Postquam impleti sunt dies octo. Item debemus scire quod ipse pro nobis suum sanguinem quinquaginta / cubus fudit. Primo hodierna die in circumcissione. Secundo in oratio quando adoravit patrem suum celestem dicens pater si possibile est etc. et sic ex nimio terrore factus est sudor tanquam gutte sanguinis in terram decurrentis. Tertio in flagellatione quia ipse erat a iudeis ad columnam ligatus. in qua erat tamen flagellatus quod acies acus effigiei iam corporis non potuit supponi. Quarto in afflictione crucis in qua corpus suum ita erat extensum quod omnes eius veneere erant dirupte. Ps. Dinumerauerunt omnia ossa mea. Quinto in lateris percussione de qua exiit sanguis et aqua in remissionem omnium peccatorum in signum huius presuliter in missa vertit se quinquages ad populum ut eum inciteret ad memoriam dominice passionis ut scilicet homo suo creatori regratietur de tali beneficio. Secundo notandum quod homini puenit multiplex utilitas ex vocabulo huius nominis iesus. Primo quia hoc nomen fortificat nos in nostris tribulationibus et aduersis. de hoc habet exemplum in legenda Ignacij ubi legitur quod cum imperator traianus eum plumbatis cedi iussit. latera eius contulisset. nec non ambulare eum fecisset super prunas ignacius in tot tormentis nunquam cessavit ob inuocatione huius dulcissimi nominis a quo tortores mirati interrogauerunt eum cur totiens replicaret hoc nomen iesus. quibus ait hoc nomen scriptum est in corde meo et ergo ab eius inuocatione nequeo cessare. quia prestat mihi refrigerium in meis grauissimis tormentis.

.q. .liij.

Tertio Joannis

Sermo

¶ Nunq̄ igitur ignacius obiret. torto-
 res memores sunt verbi illius et cor
 eius euellerūt ⁊ scandentes p̄ mediū
 inuenerūt in eo aureis litteris scrip-
 tum hoc dulce nomen iesus. **¶** Und̄ et
 hoc plurimi crediderūt. **¶** Secūdo p̄ hoc
 dulce nomen cecis datum est lumen
 ⁊ claudis gressus. vtz in actibus apo-
 stolorū vbi legit̄ quia cū claud⁹ qui-
 dam in hierusalē peteret ecclesiam ab
 introitib⁹ in templū contigit petrū
 et iohem ibi ascendere. qui cū ab eis
 aliquid peteret. respōdit petrus. **¶** Tu-
 rum et argentū non est meū qd̄ autē
 habeo tibi do. in noie dñi nostri iesu
 xpi surge ⁊ ambula. q̄ p̄tinuo surrexit
 sanus et ambulauit. **¶** Tercio hoc dul-
 ce nomen iesus liberat hoīem a pecca-
 tis qz iesus dicit. nam p̄ illud nomen ac-
 cepimus remissionem peccōz. **¶** Aug⁹.
¶ Quid est iesus nisi saluator. ergo bo-
 ne iesu p̄pter seipm̄ esto mihi iesus. i.
 saluator. **¶** Noli dñe sic accēdere ad ma-
 lum meū vt obliuiscaris bonum tuū.
¶ Quarto ⁊ vltimo hoc nomē iesus ad-
 iuuat hoīem p̄tra insult⁹ demonum.
 de virtute hui⁹ melliflui nomis dicit
 petrus raueneſi. hoc nomen iesus de-
 dit cecis visum. claudis gressum. mu-
 nis sermonem. ⁊ mortuis vitam totā
 qz p̄tatem dyaboli virtus huius dul-
 cissimi nois effugauit de obsessis cor-
 poribus. q̄ autē hoc nomē benedictū
 iesus adiuuat hominē p̄tra insultos
 demonū hoc patz. **¶** Templū legit̄ cū
 beatus patrici⁹ p̄dicar⁹ p̄ yberniā roga-
 uit dñm vt oñderet aliqd̄ signū p̄ qd̄
 homies territi agerent p̄niam ⁊ certe
 apuit puteus maxim⁹. **¶** Reuelatū est
 ei q̄ ibi esset locus purgatorij. in quē
 si aliquis descēdere vellet p̄ peccatis

¶

suis alia sibi nō restaret pena. **¶** Quod au-
 dientes multi ingrediebāt q̄ nunq̄
 sunt reuersi. **¶** Erat ibi q̄dam nobilis no-
 mine nicola⁹: q̄ in hūc puteū descēde-
 re voluit p̄pter multitudinē peccōz su-
 orū ne in aliū veniret locū tormētoz.
¶ Ecce hic inuenit in via qd̄dam orato-
 riū albis monachis repletū q̄ dixerūt ē
¶ Esto p̄stans qz multa tēpamēta susti-
 nebis. ⁊ ergo quociēscūqz senseris te
 afflictum. primus clama. **¶** Adiuua me
 dñe iesu xpe ⁊ miserere mei. ⁊ statim
 adiuuabit. **¶** Nunq̄ ab eis p̄cessisset su-
 bito demones tanq̄ bestie sibi occur-
 rerunt mugicētes p̄tra eū. **¶** Cum sic ait
¶ Adiuua me dñe iesu xpe et miserere
 mei. et sic euasit a bestijs. **¶** Abinde autē
 p̄grediens vidit magnū ignē. in quē
 cū ip̄e p̄ demones p̄iect⁹ fuisset subi-
 to clamauit. ⁊ statim ignis extinct⁹ est
 p̄cedens vltra vidit p̄fundū puteum
 de quo eruiit fum⁹ sulphureus ⁊ cla-
 mor maxim⁹. in quē cū ip̄e p̄iectus fu-
 isset clamauit vt supra ⁊ statim libera-
 tus est. **¶** Tandē vidit quendā strictum
 pontē sub quo fluuius curzebat igne-
 us. quē cū transire deberet. a demoni-
 bus est in eo tractus p̄ pedes. quare
 statim clamauit. ⁊ sic p̄ auxiliū hui⁹ be-
 nedicti nois vltra pontē puenit vsqz
 ad quendā campum mira a suauitate
 florum decoratum. viditqz i eo duos
 iuuenes albis vestitos q̄ eū dixerūt
 in quondam ciuitatem quam paradī-
 sum dixerunt **¶** Iste autem nicolaus re-
 diens ad vitam post spatium triginta
 dierum peracta penitentiā. per hoc
 benedictum nomen iesus in paradīsum
 puenit. **¶** Ad quod nos zc.